

Program integrisanog razvoja koridora Save i Drine (SDIP)

Pod-projekat: Infrastrukturni radovi na izgradnji obaloutvrda na rijekama
Lim i Grnčar

Akcioni plan preseljenja za opštinu Plav

maj 2022. godine

Klijent: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Projekat: Program integrisanog razvoja koridora Save i Drine (SDIP)

Dokument: Akcioni plan preseljenja (RAP)

Pripremili: E3 DOO Podgorica i Lejla Tabaković

Datum: 16. maj 2022. godine

Verzija: Finalna

Sadržaj

1.	UVOD	8
2.	INSTITUCIONALNI OKVIR.....	9
3.	PRAVNI OKVIR ZA EKSPROPRIJACIJU	11
4.	KLJUČNI PRINCIPI I OBAVEZE PO PITANJU EKSPROPRIJACIJE ZEMLJIŠTA/PRESELJENJA	12
5.	UTICAJI POD-PROJEKTA	14
5.1.	METODOLOGIJA.....	14
5.2.	OPIS UTICAJA POD-PROJEKTA.....	16
5.2.	Rezultati socio-ekonomskog istraživanja	19
6.	PRAVA NA NAKNADU	20
7.	POMOĆ OSJETLJIVIM LICIMA	23
8.	OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE	24
9.	ANGAŽOVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA	25
10.	UPRAVLJANJE ŽALBAMA I POSTUPANJE PO ŽALBAMA	26
11.	IMPLEMENTACIJA AKCIONOG PLANA OTKUPA ZEMLJIŠTA	30
11.1.	ODGOVORNOSTI U IMPLEMENTACIJI.....	30
o	Monitoring, evaluacija i izvještavanje	31
11.2.	INDIKATIVNI VREMENSKI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU RAP-A.....	32
11.3.	BUDŽET ZA IMPLEMENTACIJU RAP-A.....	32
	PRILOZI	33
	PRILOG 1: ŽALBENI FORMULAR	33
	PRILOG 2: UPITNIK KORIŠĆEN ZA PRIKUPLJANJE PODATKA	34
	PRILOG 3: IZJAVA O SAGLASNOSTI	42
	PRILOG 4: SUMARNI PREGLED CENZUS BAZE PODATAKA, UKLJUČUJUĆI PODATKE KOJI NISU POVJERLJIVI.....	43
	PRILOG 5: OBAVJEŠTENJE O SOCIO-EKONOMSKOM ISTRAŽIVANJU	44
	PRILOG 6: FOTOGRAFIJE PROJEKTNE OBLASTI	46
	PRILOG 7: SUMARNI PREGLED REZULTATA SOCIO-EKONOMSKOG ISTRAŽIVANJA.....	47

Lista tabela

Tabela 1: Institucionalni okvir koji se konkretno odnosi na projekat	10
Tabela 2: Vrsta zemljišta na pogođenim parcelama	16
Tabela 3: Da li se na zemljištu koje će biti predmet eksproprijacije nalaze objekti/rezultati istraživanja?	18
Tabela 4: Da li je parcela u suvlasništvu?	18
Tabela 5: Udio ekspropriisanog dijela parcela u odnosu na ukupnu površinu parcela	19
Tabela 6: Medijska obavještenja	25
Tabela 7: Odgovornosti za implementaciju RAP-a	30

Lista slika

Slika 1: Prikaz projektne oblasti i parcela koje će biti predmet eksproprijacije	17
Slika 2: Položaj kuća u odnosu na zonu eksproprijacije	18

Skraćenice

ESCP	Plan za preuzimanje obaveza za životnu sredinu i socijalna pitanja
ESS	Standardi za životnu sredinu i socijalna pitanja Svjetske banke
ESS10	Angažovanje zainteresovanih strana i objavljivanje informacija
ESS5	Otkup zemljišta, ograničenje upotrebe zemljišta i prinudno preseljavanje
EU	Evropska Unija
GIS	Geografski informacioni sistem
KO	Katastarska opština
Komisija	Komisija za procjenu vrijednosti nepokretnosti
LZ	Lokalna zajednica
Ministarstvo	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
Opština	Opština Plav
PAP	Lica pogođena projektom
PIU	Jedinica za implementaciju projekta
RAP	Akcioni plan preseljenja
RPF	Okvirna politika preseljenja
SB	Svjetska banka
SDIP	Regionalni program integrisanog razvoja koridora Save i Drine
SEP	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Uprava	Uprava za katastar i državnu imovinu Crne Gore-Područna jedinica Plav

SPISAK DEFINICIJA

<p>KATEGORIJE PRESELJENIH LICA</p>	<p><i>Kategorija 1:</i> Lica pogođena projektom koja polažu formalna i zakonska prava na zemljište ili imovinu su ona lica koja posjeduju formalnu dokumentaciju u skladu sa nacionalnim zakonodavnim okvirom kojom dokazuju da polažu prava na tu imovinu ili lica koja su jasno prepoznata nacionalnim zakonodavstvom kao lica koja ne moraju posjedovati dokumentaciju za dokazivanje vlasništva.</p> <p><i>Kategorija 2:</i> Lica pogođena projektom koja ne polažu formalna prava na zemljište ili imovinu u vrijeme sprovođenja cenzusa imovine, ali koja polažu priznata ili prepoznatljiva prava na zemljište ili imovinu u skladu sa nacionalnim zakonodavnim okvirom.</p> <p><i>Kategorija 3:</i> Lica pogođena projektom koja ne polažu prepoznata zakonska prava ili prava svojine nad zemljištem ili imovinom na kom žive ili koju koriste.</p> <p><i>Kategorija 4:</i> Lica ili zajednice pogođene projektom, a koja nemaju prava da odbiju eksproprijaciju ili ograničenja po pitanju korišćenja zemljišta, što dovodi do njihovog preseljenja (prinudno preseljenje).</p>
<p>CENZUS I STUDIJA POČETNOG SOCIO-EKONOMSKOG STANJA</p>	<p>Cenzusom se identifikuju lica pogođena projektom, pri čemu cenzus takođe obuhvata i relevantne demografske podatke (starost, pol, broj članova porodice, rođenja i smrti), kao i društvene i ekonomske podatke (nacionalnost, zdravlje, obrazovanje, zanimanje, izvori prihoda, način života, radna sposobnost, itd). Sprovođenjem cenzusa se omogućava da se utvrdi koje uslove za nadoknadu ispunjavaju lica koja su pogođena projektom. Cenzus obuhvata inventuru i procjenu vrijednosti imovine, kao i utvrđivanje, dokumentovanje i obavješavanje lica pogođenih projektom o stečnim pravima.</p> <p>Informacije prikupljene u okviru cenzusa predstavljaju nulto stanje, koje služi kao referentna tačka u odnosu na koju se mogu mjeriti rezultati postignuti kada je u pitanju obnavljanje prihoda, kao i rezultati drugih mjera usmjerenih na obnavljanje životnih uslova.</p>
<p>DATUM PRESJEKA</p>	<p>Datum nakon kog bilo koje lice koje se doseli u projektnu oblast više ne može ostvariti prava na nadoknadu i/ili pomoć. Svrha ovog datuma je da se spriječi doseljavanje lica koja žele da zloupotrijebe ovu priliku. Ovaj datum se odnosi na datum objavljivanja odluke o utvrđivanju javnog interesa. Odluka o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju za potrebe realizacije projekta u opštini Plav je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“, br. 017/22, 18. aprila 2022. godine.</p>
<p>EKONOMSKO PRESELJENJE</p>	<p>Gubitak posjeda ili pristupa posjedima, koji utiče na egzistenciju ili ostvarivanje prihoda, a do kog je došlo usljed realizacije projekta. Fizička ili pravna lica mogu biti preseljena sa ili bez fizičkog preseljenja.</p>
<p>OSTVARIVANJE PRAVA</p>	<p>Vrste nadoknade i pomoći na koje lica pogođena projektom mogu ostvariti prava tokom preseljenja. Prava se ostvaruju u odnosu na pojedinačne projekte, a sve u skladu sa rezultatima cenzusa sprovedenog u svakoj od projektnih oblasti, pri čemu su prava koja mogu ostvariti lica pogođena ovim projektom prikazana u matrici prava, tj. u tabeli koja sadrži informacije o tome ko može ostvariti prava na kompenzaciju i/ili pomoć, kao i na koju vrstu prava/pomoći mogu ostvariti navedena prava. Generalna prava za SDIP su definisana u RPF.</p>
<p>PRINUDNO PRESELJENJE</p>	<p>Eksproprijacija koja se vrši za potrebe projekta ili ograničenja na korišćenje zemljišta do kojih može doći usljed realizacije projekta (premiještanje, gubitak stambenog zemljišta ili gubitak skloništa), ekonomsko preseljenje (gubitak zemljišta, posjeda ili pristupa posjedima koji dovode do gubitka izvora prihoda ili drugih izvora sredstava za život) ili oboje.</p> <p>Preseljenje se smatra prinudnim u slučaju kada lica ili zajednice pogođene projektom nemaju pravo da odbiju eksproprijaciju ili ograničenja na korišćenje zemljišta, a koja dovode do fizičkog preseljenja.</p>

EKSPROPRIJACIJA	Odnosi se na sve metode pribavljanja zemljišta za potrebe projekta, a koje mogu obuhvatati direktnu kupovinu, eksproprijaciju zemljišta i sticanje prava pristupa, kao što su pravo služnosti ili pravo puta. Eksproprijacija takođe može obuhvatati: (a) sticanje nezauzetog ili neiskorišćenog zemljišta, bez obzira na to da li vlasnik zemljišta koristi to zemljište za ostvarivanje prihoda ili sredstava za život; (b) povraćaj državnog zemljišta koje koriste pojedinci ili domaćinstva; i (c) uticaje nastale usljed realizacije projekta, a koji dovode do potapanja zemljišta ili na neki drugi način dovode do neupotrebljivosti ili onemogućavanja pristupa zemljištu. „Zemljište“ obuhvata i sve što raste na zemljištu ili sve što se trajno nalazi na zemljištu, kao što su usjevi, objekti i druge vrste unaprjeđenja zemljišta, kao i pripadajuća vodna tijela.
SREDSTVA ZA ŽIVOT	Odnosi se na čitav niz sredstava koja pojedinci, porodice i lokalne zajednice koriste za sticanje sredstava za život, kao što su prihodi od zarada, poljoprivrede, ribarstva, sakupljanje plodova, ostali prihodi zasnovani na prirodnim resursima, sitna trgovina i razmjena dobara.
TRŽIŠNA VRIJEDNOST	Vrijednost koja se obračunava na osnovu cijene nekretnina u oblasti u kojoj se stiče konkretna nekretnina, pri čemu se tržišna vrijednost konkretne nekretnine može ostvariti na tržištu, a u zavisnosti od ponude i potražnje u vrijeme definisanja cijene.
NADOKNADA ZA PRESELJENJE	Novčana nadoknada za troškove koji su direktno povezani sa preseljenjem/izmiještanjem domaćinstva ili biznisa.
FIZIČKO PRESELJENJE	Gubitak kuće/stana, smještaja ili skloništa usljed eksproprijacije koja se vrši za potrebe projekta, a usljed koje osoba mora da se preseli na drugu lokaciju.
LICA POGOĐENA PROJEKTOM	Svako lice koje, usljed eksproprijacije koja se realizuje za potrebe projekta, izgubi prava vlasništva, korišćenja ili druge koristi koje ostvaruje korišćenjem izgrađenih objekata, zemljišta, jednogodišnjih ili višegodišnjih usjeva i drveća ili bilo koje druge pokretne ili nepokretne imovine, bilo u potpunosti ili djelimično, zauvijek ili privremeno.
TROŠKOVI ZAMJENE	Definiše se kao metoda procjene kojom se pruža iznos kompenzacije koji je dovoljan za zamjenu imovine, uvećanu za potrebne transakcione troškove koji nastaju usljed zamjene posjeda. U slučajevima kada postoji funkcionalno tržište, troškovi zamjene predstavljaju tržišnu vrijednost definisanu putem nezavisne i stručne procjene nepokretnosti, uvećane za transakcione troškove. U slučajevima kada ne postoji funkcionalno tržište, troškovi zamjene mogu se utvrditi na alternativne načine, kao što je obračun izlazne vrijednosti zemljišta ili proizvodnih sredstava, ili neamortizovana vrijednost zamjenskog materijala i radne snage potrebne za izgradnju objekata ili druge nepokretne imovine, uvećana za transakcione troškove. U svim slučajevima kada fizičko preseljenje dovodi do gubitka skloništa, troškovi zamjene moraju biti dovoljni makar da omoguće kupovinu ili izgradnju stambenog objekta koji ispunjava minimalne standarde zajednice po pitanju kvaliteta i bezbjednosti. Metode procjene za potrebe definisanja troškova zamjene bi trebalo da budu dokumentovane i obuhvaćene relevantnom planskom dokumentacijom koja se odnosi na preseljenje. Transakcioni troškovi obuhvataju administrativne takse, naknade za upis ili prenos vlasništva, razumne troškove selidbe, kao i sve slične troškove nametnute licima pogođenim projektom. Kako bi se osiguralo da je iznos kompenzacije usklađen sa cijenom zamjene, moguće je da će biti potrebno ažuriranje planiranih iznosa nadoknade u projektnim oblastima koje karakteriše visoka stopa inflacije ili u slučajevima kada postoji dug vremenski period između perioda obračunavanja i isplate nadoknade.
OGRANIČAVANJE KORIŠĆENJA ZEMLJIŠTA	Odnosi se na ograničenja ili zabrane korišćenja poljoprivrednog, stambenog, poslovnog ili drugog zemljišta, a koje su direktan rezultat implementacije projekta. Ova ograničenja mogu obuhvatati ograničavanje pristupa zakonom definisanih parkova i zaštićenih područja, ograničavanje pristupa drugim zajedničkim posjedima, ograničavanje korišćenja zemljišta unutar komunalnih i zaštićenih zona.
OKVIRNA POLITIKA PRESELJENJA	Dokument pripremljen u fazi kada još uvijek nije bila jasno definisana vrsta ili obim eksproprijacije ili ograničenja po pitanju korišćenja zemljišta do kojih će doći usljed

	<p>realizacije projekta, kao ni potencijalni uticaji ovih aktivnosti na fizičko i/ili ekonomsko preseljenje, a sve usljed faze u kojoj projekat tada nalazio.</p> <p>Okvirna politika ima za cilj da pojasni principe koji se odnose na preseljenje, organizaciju aktivnosti i kriterijume koje je potrebno ispuniti prilikom projektovanja pod-projekata koji će biti pripremljeni.</p> <p>Nakon pripreme pod-projekata i pojedinačnih komponenti projekata, kao i nakon što potrebne informacije budu dostupne, okvirna politika će biti razrađena u detaljan i konkretan plan koji će odgovarati potencijalnim rizicima i uticajima (vidi: Okvirna politika preseljenja u nastavku).</p> <p>Okvirna politika preseljenja za cjelokupni Program integrisanog razvoja koridora Save i Drine (SDIP) je pripremljena početkom 2020. godine, a sve kako bi definisala smjernice za pripremu ovog Akcionog plana preseljenja.</p>
<p>PLAN PRESELJENJA</p>	<p>Dokument u kom klijent definiše procedure koje će pratiti i aktivnosti koje će realizovati kako bi ublažio negativne uticaje, nadoknadio gubitke i pružio razvojne prilike i koristi licima i zajednicama koje su pogođene investicionim projektom.</p> <p>Planovi preseljenja se pripremaju za sve projekte koji dovode do ekonomskog ili fizičkog preseljenja. Obim i detaljnost plana varira u odnosu na intenzitet preseljenja i kompleksnost mjera koje je potrebno implementirati kako bi se ublažili negativni uticaji.</p>
<p>SPORAZUMNA NADOKNADA (NAGODBA)</p>	<p>Odnosi se na situacije u kojim zajmoprimac mora da stekne određeno zemljište i ograniči njegovu upotrebu za potrebe projekta, pri čemu zajmoprimac prvo pokušava da postigne uzajamni sporazum (nagodbu) sa vlasnikom/korisnikom zemljišta po pitanju nadoknade, umjesto realizacije ovog procesa putem eksproprijacije. U mnogim slučajevima, obje strane mogu biti mišljenja da je sporazumna naknada korisna kako bi se izbjegla kašnjenja i transakcioni troškovi do kojih dolazi tokom sudskog ili upravnog postupka eksproprijacije ili tokom obaveznog otkupa. Naime, mnogim nacionalnim zakonima se propisuje obaveza vladinih organa da prvo pokušaju sprovesti ovakav proces zasnovan na uzajamnom dogovoru.</p>
<p>OSJETLJIVA LICA/GRUPE</p>	<p>Osjetljiva lica predstavljaju pojedince koji, zbog svog pola, etničke pripadnosti, godina, fizičkog ili mentalnog invaliditeta, ekonomski nepovoljnog položaja ili društvenog statusa mogu biti pod jačim negativnim uticajem preseljenja nego druga lica, odnosno lica koja mogu imati ograničene mogućnosti po pitanju ostvarivanja prava ili korišćenja pomoći pri preseljenju i ostalih pratećih razvojnih pogodnosti. Grupe ili lica koja mogu biti posebno osjetljiva obuhvataju, ali nisu ograničena na: djecu, žene, starija ili bolesna lica.</p>

1. UVOD

1.1. OPIS I KONTEKST PROJEKTA

Svjetska banka (SB) je opredijelila sredstva za finansiranje Regionalnog programa integrisanog razvoja koridora Save i Drine (SDIP), koji je usmjeren na unaprjeđenje zaštite od poplava i omogućavanje prekogranične saradnje u upravljanju vodama u koridoru Save i Drine. SDIP će biti implementiran tokom narednih 10 godina, na teritoriji Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Srbije. Konkretno, pod-komponenta ovog programa koja će biti implementirana u Crnoj Gori je usmjerena na unaprjeđenje upravljanja slivovima rijeka Lim i Grnčar, kao i na radove koji se odnose na implementaciju mjera za zaštitu od poplava u slivu rijeke Lim, kako bi se ublažili rizici od plavljenja i promovisalo održivo korišćenje prirodnih resursa (Projekat). Dakle, projekat u Crnoj Gori obuhvata izvođenje radova u Beranama, Bijelom Polju, Plavu i Gusinju. Projekat realizuje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (Ministarstvo), u saradnji sa svojom Jedinicom za implementaciju projekta (PIU). Detaljniji opis institucionalnog okvira koji se konkretno odnosi na Projekat je dat u Poglavlju 2.

Okvirna politika preseljenja (RPF) pripremljena je za potrebe Projekta početkom 2020. godine, a sve kako bi se definisale smjernice za pripremu Akcionih planova preseljenja (RAP), a koji imaju za cilj da ispune propise koji su definisani Ekološkim i socijalnim standardom 5 SB: „Otkup zemljišta, ograničenje upotrebe zemljišta i prinudno preseljenje“ (ESS5), kao i propise definisane nacionalnim zakonodavnim okvirom u domenu eksproprijacije. Dodatno, za potrebe ovog Projekta je pripremljen i objavljen niz okvirnih dokumenata koji se odnose na zaštitu životne sredine i socijalna pitanja, pri čemu je svaki od ovih dokumenata konsultovan i uzet u obzir za potrebe pripreme ovog RAP-a. Zvanična ESF dokumentacija i instrumenti upravljanja, koji su objavljeni kao dodatak RPF, su: Plan za preuzimanje obaveza za životnu sredinu i socijalna pitanja (ESCP), februar 2021. godine; Procedura upravljanja radnom snagom, februar 2020. godine; Okvirni plan upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima, februar 2020. godine; Plan angažovanja zainteresovanih strana, februar 2020. godine.

1.2. OBIM I NAMJENA AKCIONOG PLANA ZA PRESELJENJE

Ovaj RAP je pripremljen u skladu sa važećim zakonodavnim okvirom u Crnoj Gori, kao i u skladu sa zahtjevima SB definisanim u ESS5. Zasnovan je na **RPF koji je pripremljen u februaru 2020. godine**, a koji je odobren od strane Ministarstva i SB. U RPF-u su definisani opšti principi, procedure i okvir prava po pitanju potencijalnih uticaja izazvanih eksproprijacijom zemljišta koja je potrebna za realizaciju ovog pod-projekta. Stoga, RPF je predstavljao osnovu za pripremu ovog detaljnog RAP-a.

Ovaj RAP pruža detaljnije informacije o licima pogođenim projektom (PAP), kriterijumima za ostvarivanje prava, kao i o procedurama koje moraju biti praćene od strane Ministarstva i Opštine Plav (Opština), kao i aktivnostima koje će oni preduzeti kako bi pružili adekvatnu nadoknadu pojedincima i zajednicama koje su pogođene projektom.

Ovaj RAP je potrebno sagledati zajedno sa RPF i SEP, što se posebno odnosi na pitanja koja se ne ponavljaju u ovom dokumentu, kao što su:

- Zahtjevi SB
- Zakonodavni okvir Crne Gore
- Kompenzacije za različite vrste imovine/principi procjene imovine

1.3. TRENUTNI STATUS AKTIVNOSTI PO PITANJU EKSPROPRIJACIJE

Proces eksproprijacije još uvijek nije počeo. Pripremljen je Elaborat eksproprijacije, koji je obavezan u skladu sa nacionalnim zakonodavnim okvirom, ali dalje aktivnosti (kao što je procjena vrijednosti nepokretnosti) još uvijek nijesu započete.

Elaborat eksproprijacije¹ je pripremila akreditovana geodetska kompanija, a na osnovu Glavnog projekta². Elaborat eksproprijacije je pripremljen i ovjeren 27. novembra 2020. godine. Skupština Opštine Plav je usvojila Odluku o utvrđivanju javnog interesa za potpunu eksproprijaciju imovine za potrebe izgradnje obaloutvrde na rijeci Lim 31. marta 2022. godine. Predmetna odluka je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“, br. 017/22, 18. aprila 2022. godine, pa stoga predstavlja konačnu odluku koja se odnosi na sve vlasnike zemljišta koji su pod uticajem projekta, pri čemu ovaj datum predstavlja datum presjeka (krajnji datum) po pitanju eksproprijacije i sticanja prava.

Nakon ovjere Elaborata eksproprijacije od strane Uprave za katastar i državnu imovinu (Uprava)³, kao i objavljivanja Odluke o utvrđivanju javnog interesa, Opština će pokrenuti proces procjene vrijednosti nepokretnosti kod lokalne uprave za nekretnine (Područna jedinica Uprave za nekretnine, Plav). Centralna komisija za procjenu vrijednosti nepokretnosti (Komisija)⁴ će definisati potrebni iznos nadoknade za potrebe eksproprijacije, pri čemu će definisani iznos sredstava potom biti deponovan od strane Opštine na posebni račun Ministarstva finansija i socijalnog staranja. Dodatno, iako sredstva koja su potrebna za eksproprijaciju i dalje nijesu deponovana na posebni račun Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Opština je, u okviru svog Investicionog plana 1/18, već opredijelila iznos od oko 40.000€ za potrebe eksproprijacije koja će biti realizovana za potrebe ovog projekta.

2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Ministarstvo uključujući Upravu za vode je glavni korisnik SDIP u Crnoj Gori, kao glavni primalac finansijskih sredstava od SB za potrebe implementacije projekata na teritoriji opština Bijelo Polje, Berane, Plav i Gusinje.

Druge institucije koje su uključene u implementaciju projekta su Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao i Uprava za katastar i državnu imovinu. Dodatno, lokalna samouprava ima značajnu institucionalnu i implementacionu ulogu u projektu, kao i PIU, koja predstavlja posrednika između Ministarstva, SB i lokalnih samouprava. Opšte odredbe koje se odnose na nadležnosti i ovlašćenja relevantnih ministarstava, kako je definisano *Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave*⁵ su prikazane u tabeli u nastavku.

¹ Pripremio: "Geo Friends" DOO Podgorica, novembar 2020. godine

² Projektant: "CESTRA" DOO Beograd, jun 2020. godine

³ Od 5. januara 2021. godine, Uprava za katastar i Uprava za imovinu su spojeni u Upravu za katastar i državnu imovinu, a na osnovu Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave.

⁴ Komisija se bira po službenoj dužnosti i sastoji se od 5 članova, od kojih najmanje 3 člana moraju biti sudski vještaci odgovarajućih profesija. Metodologija procjene vrijednosti nepokretnosti je definisana Pravilnikom o Metodologiji za procjenu vrijednosti imovine („Službeni list Crne Gore, br. 64/18).

⁵ Službeni list Crne Gore br. 118/20, 121/20, 1/21 i 2/21

Tabela 1: Institucionalni okvir koji se konkretno odnosi na projekat

Organ javne uprave	Relevantne institucionalne odgovornosti i ovlaštenja	Uloge i odgovornosti u projektu
Opština	Aktivnosti od direktnog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo se obavljaju u opštini. Opština takođe obavlja poslove koji su joj povjereni zakonom ili preneseni propisima Vlade.	Korisnik eksproprijacije. Odgovorni za pokretanje procesa eksproprijacije.
Ministarstvo	Odgovorni za razvojne politike i mjere agrarne politike i zaštite/upravljanja vodama; predlaganje zakonskih propisa u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, upravljanja vodama i drugim oblastima; usklađivanje nacionalnog zakonodavnog okvira sa pravnim tekovinama EU.	Korisnik sredstava SB opredijeljenih za implementaciju Projekta. Odgovorni za implementaciju Projekta, monitoring projektnih aktivnosti, angažovanje izvođača i nadzora za izvođenje građevinskih radova. Kordinacija između PIU i SB.
PIU	Uspostavljena u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Odgovorni za koordinaciju aktivnosti između Ministarstva, SB i lokalne samouprave.	Upravljanje projektom i praćenje implementacije projekta, izvještavanje, implementacija programa, upravljanje rizicima u životnoj sredini i društvenom okruženju, upravljanje žalbama, implementacija i koordinacija RPF/RAP/SEP. Odgovorni za implementaciju RAP-a, u saradnji sa Opštinom. PIU će dostaviti ovaj RAP Opštini i pružiti im podršku pri razumijevanju zahtjeva definisanih u ovom dokumentu.
Uprava za vode	Odgovorni za regulaciju i upravljanje vodama; zaštitu voda; izdavanje vodnih dozvola; uspostavljanje i upravljanje vodnim informacionim sistemom, vodnim katastrom, registrom voda.	Odgovorni za izdavanje vodnih uslova i vodnih dozvola za potrebe Projekta.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	Odgovorni za pripremu i implementaciju zakonskih propisa koji se odnose na imovinska prava, državnu svojinu, premjer i katastar nepokretnosti i druga imovinska prava.	Odgovorni za finansijski aspekt eksproprijacije, a nakon deponovanja finansijskih sredstava za potrebe eksproprijacije od strane relevantnih opština.
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	Odgovorni za sistem integrisane zaštite životne sredine i održivog korišćenja prirodnih resursa; procjenu uticaja na životnu sredinu i stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu, pripremu i razvoj planske dokumentacije; izdavanje urbanističko-tehničkih uslova, itd.	Odgovorni za definisanje uslova i zahtjeva po pitanju elaborata procjene uticaja na životnu sredinu i zaštitu životne sredine za sve infrastrukturne projekte u Crnoj Gori.
Područna jedinica Uprave za nekretnine Plav	Odgovorni za pokretanje postupka rješavanja imovinsko-pravnih odnosa; razvoj standarda za geodetske radove, izrada katastra nepokretnosti i podzemnih instalacija; sprovođenje administrativnih procedura koje se odnose na vlasništvo i katastar; procjena nepokretnosti; planiranje, izrada, analiza i procjena validnosti geodetskih snimanja, katastra nepokretnosti i kartografskih radova; izrada, održavanje i unaprjeđenje Geografskog informacionog sistema (GIS), itd.	Odgovorni za proces eksproprijacije. Razvoj standarda za geodetske radove, izrada katastra nepokretnosti i podzemnih instalacija; sprovođenje administrativnih procedura koje se odnose na vlasništvo i katastar; procjena nepokretnosti; planiranje, izrada, analiza i procjena validnosti geodetskih snimanja, katastra nepokretnosti i kartografskih radova; izrada, održavanje i unaprjeđenje Geografskog informacionog sistema (GIS), itd. Realizacija procesa procjene vrijednosti nepokretnosti, predlaganje i donošenje odluka o eksproprijaciji i sveukupno sprovođenje procesa eksproprijacije sa svim vlasnicima.

3. PRAVNI OKVIR ZA EKSPROPRIJACIJU

Zakon o eksproprijaciji⁶ definiše upravljanje zemljištem/imovinom u Crnoj Gori. Sveobuhvatan pregled odredbi ovog zakona je dat u RPF. Stoga, u ovom RAP-u su obrađeni samo ključni aspekti pravnog okvira, i to:

- Lica koja polažu formalna vlasnička prava na zemljište i objekte, na način na koji su njihova prava zavedena u katastru, polažu prava na naknadu.
- Naknada je definisana kao „pravična nadoknada“ koja se može odrediti u novcu ili davanjem u svojinu ili susvojину druge odgovarajuće nepokretnosti. U slučaju kada je naknada određena u novcu, ona se određuje u „visini **tržišne vrijednosti** iste vrste nepokretnosti na istom ili sličnom području, uvećana za **eventualno izgublenu dobit** u periodu preseljenja i **troškove preseljenja**“. U slučaju kada se naknada pruža u vidu davanja druge nepokretnosti u svojinu ili susvojину, ranijem vlasniku eksproprijisane nepokretnosti pripada odgovarajuća nepokretnost iste vrijednosti, uvećana za eventualno izgublenu dobit u periodu preseljenja i troškove preseljenja.
- Zakon detaljno definiše vrste naknade za različite vrste imovine (poljoprivredno zemljište, građevinsko zemljište, stambeni objekti, poslovni objekti, šume, usjevi, itd).
- Procjenu vrijednosti nepokretnosti vrši Centralna komisija za procjenu vrijednosti, a u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji i *Pravilniku o metodologiji za procjenu vrijednosti imovine*⁷. Komisija se bira po službenoj dužnosti, od strane Uprave, i sastoji se od 5 članova, od kojih najmanje tri moraju biti sudski vještaci odgovarajućih profesija.
- Naknada mora biti zasnovana na pravičnoj vrijednosti imovine, koja se obračunava u visini tržišne vrijednosti uvećane za eventualno izgublenu dobit i troškove preseljenja. Tržišna vrijednost imovine se definiše na osnovu skorašnjih transakcija na tržištu, u oblasti u kojoj se projekat realizuje (ili u relevantnoj okolnoj oblasti). Zamjenska vrijednost zemljišta mora odgovarati tržišnoj vrijednosti zemljišta sličnih karakteristika, a koje se nalazi u blizini zemljišta koje je pod uticajem projekta, pri čemu transakcioni troškovi moraju biti obuhvaćeni nadoknadom. Prilikom procjene vrijednosti biljaka i drveća, u obzir se uzimaju odlike kao što su njihova starost ili resursi ili vrijeme koje bi bilo potrebno za ponovni uzgoj novog drveta/biljke.

⁶ Službeni list Crne Gore, br. 55/00, 12/02, 28/06, 21/08, 30/17 i 75/18

⁷ Službeni list Crne Gore, br. 64/18

4. KLJUČNI PRINCIPI I OBAVEZE PO PITANJU EKSPROPRIJACIJE ZEMLJIŠTA/PRESELJENJA

Tokom implementacije ovog projekta, biće praćeni sledeći principi po pitanju preseljenja i eksproprijacije zemljišta:

1. Usaglašenost sa nacionalnim zakonodavnim okvirom i zahtjevima SB

Bilo kakva vrsta prinudnog sticanja vlasništva, ograničavanje pristupa posjedima ili preseljenje do kog može doći usljed realizacije ovog projekta će biti sprovedena u skladu sa važećim zakonodavnim okvirom Crne Gore, zahtjevima definisanim u ESS5, ovim RAP-om i dobrom međunarodnom praksom.

2. Izbjegavanje ili smanjenje prinudnog preseljenja

Prinudno preseljenje će biti izbjegnuto gdje god je to izvodljivo ili će isto biti minimizirano putem ispitivanja svih izvodljivih alternativnih projektnih rešenja.

U mjeri u kojoj je to moguće, nastojaće se ka postizanju sporazuma i dogovora sa PAP, a sve kako bi se prinudno preseljenje izbjeglo ili svelo na minimum.

3. Datum presjeka

Datum presjeka do kog formalni vlasnici zemljišta mogu steći prava na naknadu predstavlja datum proglašavanja odluke o uspostavljanju javnog interesa, odnosno datum kada korisnik eksproprijacije dostavi predlog za eksproprijaciju nadležnim izvršnim organima (kao što je definisano nacionalnim zakonodavnim okvirom u domenu eksproprijacije), dok datum presjeka za neformalne vlasnike, odnosno za one koji nisu prepoznati nacionalnim zakonodavnim okvirom, predstavlja dan realizacije istraživanja o polaznom stanju.

Datum presjeka će biti javno objavljen u lokalnim medijima, kao i na konsultativnim sastancima, uz prateće objašnjenje.

Osobe koje se nastane u projektnoj oblasti nakon datum presjeka neće imati prava na bilo kakvu vrstu naknade, ali će oni biti pravovremeno obaviješteni o ovim okolnostima, pri čemu će im biti upućeni zahtjevi da napuste objekte i sruše objekte koji su pod uticajem projekta, a sve prije početka implementacije projekta. Materijali od srušenih objekata neće biti oduzeti, niti će vlasnici imati obavezu da plate bilo kakvu kaznu niti će biti sankcionisani na bilo koji način.

4. Poboljšanje sredstava za život i životnog standarda

Sredstva za život i životni standard PAP će biti poboljšani ili makar vraćeni na uslove koje su imali prije preseljenja ili prije početka implementacije projekta, u zavisnosti od toga kada su pogođena lica imala viši životni standard, što će biti urađeno u što kraćem roku.

5. Kompenzacija

Svi vlasnici, stanari i korisnici posjeda koji su pod uticajem projekta, u vrijeme datuma presjeka, bez obzira na to da li imaju u potpunosti prepoznata vlasnička prava, će imati prava na određenu vrstu naknade ili pomoći, onako kako je definisano Matricom prava. Gubitak mjesta stanovanja (fizičko preseljenje) i gubitak sredstava za život (ekonomsko preseljenje) će biti uzeti u obzir i ublaženi.

Uslovi za sticanje prava na naknadu će biti ograničeni datumom presjeka.

Naknada će u svakom slučaju biti pružena prije nego što korisnik eksproprijacije uđe na posjed ili preuzme vlasništvo nad posjedom. Zemljište ne može biti fizički 'zauzeto' (tj. nije dozvoljeno započinjanje bilo kakve vrste građevinskih radova) prije isplate nadoknade licima koja su pogođena projektom. U slučaju kada vlasnici nisu prisutni (tj. lica koja polažu stvarna prava na zemljište, ali koja žive na drugom mjestu), ta lica će takođe imati pravo na naknadu, dok Opština i Uprava moraju uložiti napore, i dokumentovati iste, a sve kako bi pronašli ove pojedince i informisali ih o procesu eksproprijacije.

Ovi naponi se mogu odnositi na pokušaje da stupe u kontakt sa ovim licima posredstvom njihovih komšija, objavljivanje obavještenja u novinama, kojim bi ih informisali o procesu eksproprijacije, itd. Ukoliko nije moguće stupiti u kontakt sa ovim licima, u skladu sa nacionalnim zakonodavnim okvirom, puni iznos nadoknade mora biti deponovan na Escrow (posebni) račun, kako bi puni iznos nadoknade bio spreman za isplatu u slučaju da se ova lica pojave u kasnijoj fazi.

U slučaju da postoje bilo kakva neriješena pravna pitanja po pitanju vlasništva nepokretnosti, iznos nadoknade mora biti deponovan na Escrow račun, kako bi puni iznos nadoknade bio spreman za isplatu kada se riješe predmetna pitanja.

U skladu sa zahtjevima SB, kada su u pitanju sva lica koja će biti predmet preseljenja, a koja stiču sredstva za život na osnovu aktivnosti koje realizuju na zemljištu, prednost će imati strategije preseljenja koje su usmjerene na korišćenju zemljišta, u mjeri u kojoj je to moguće. U slučaju kada je vlasnicima ponuđeno zamjensko zemljište, lica pogođena projektom moraju dobiti zemljište koje im pruža potencijale za proizvodnju, prednosti specifične za lokaciju i druge odlike koje su, makar, identične uslovima koje im je pružalo zemljište koje je ekspropisano za potrebe projekta. Međutim, isplata novčane naknade može predstavljati bolji izbor u slučajevima kada zemljište predstavlja izvor sredstava za život, ali kada dio zemljišta koji će biti ekspropisano za potrebe projekta predstavlja mali dio parcele koja će biti ekspropisana, dok je preostali dio zemljišta i dalje ekonomski održiv; u slučaju kada postoji aktivno tržište zemljišta i stambenih objekata, a kada postoji dovoljno dobra ponuda zemljišta i stambenih objekata; ili u slučajevima kada lica pogođena projektom ne koriste zemljište za sticanje sredstava za život. Novčana nadoknada će biti isplaćena u iznosu punih zamjenskih troškova. Zamjenski troškovi se odnose na iznos nadoknade koji je dovoljan za zamjenu izgubljenih posjeda, kao i za plaćanje transakcionih troškova (tj. administrativni troškovi, troškovi upisa vlasništva, transakcione takse, takse za prenos vlasništva, takse za legalizaciju, itd). Prilikom definisanja zamjenskih troškova, iznos koji se odnosi na amortizaciju posjeda neće biti uzet u obzir.

U slučaju da je privredni subjekat pod uticajem projekta, pomoć pri obnavljanju izvora sredstava za život će biti zasnovana na izgubljenoj dobiti tokom perioda koji je potreban za ponovno uspostavljanje biznisa na drugoj lokaciji, a što će biti definisano u odnosu na pojedinačne situacije.

6. Objavljivanje informacija i konsultacije

Svi PAP, kao i sve nove lokalne zajednice će biti informisane, dok će sa njima biti sproveden i sadržajan konsultativni proces, pri čemu će biti podstaknuti da učestvuju u planiranju pripremi RAP-a, implementaciji mjera preseljenja i procjene implementacije istih. Pojedinci pogođeni projektom će biti obaviješteni o mogućnostima koje im se pružaju, kao i pravima koja mogu ostvariti usled preseljenja, pri čemu će oni takođe biti i konsultovani, dok će im takođe biti predočene i tehnički i ekonomski izvodljive alternative u odnosu na preseljenje.

Svi pojedinci koji su pod direktnim uticajem projekta (vlasnici, stanari i korisnici) će biti posjećeni, pri čemu će im biti objašnjen proces eksproprijacije, kao i konkretni uticaji na njihove posjede.

PIU će olakšati pristup informacijama i proces pružanja pomoći osjetljivim licima/domaćinstvima, a sve u skladu sa konkretnim potrebama tih lica, što će biti određeno na osnovu procjene individualnih slučajeva, koja će biti realizovana uz pomoć relevantnog opštinskog centra za socijalni rad

Pored toga, PIU će objaviti ovaj RAP i pružiti pomoć Opštini po pitanju razumijevanja zahtjeva definisanih u ovom dokumentu. U saradnji sa lokalnom samoupravom, PIU će osigurati da su svi PAP precizno informisani o proceduri dostavljanja žalbi, kao i da im je navedeni mehanizam dostupan.

7. Privremeno zauzimanje zemljišta

Kratkoročni uticaji koji se odnose na privremeno zauzimanje zemljišta za potrebe izvođenja građevinskih radova će biti nadoknađeni u skladu sa nacionalnim zakonodavnim okvirom iz oblasti eksproprijacije, kao i u skladu sa zahtjevima definisanim u ESS5, a koji se odnose na neformalne vlasnike/korisnike koji su pod uticajem privremenog zauzimanja zemljišta, onako kako je to definisano Matricom prava.

8. Pomoć osjetljivim licima

Posebna pažnja i razumijevanje moraju biti usmjereni na potrebe osjetljivih grupa. Osjetljiva lica će biti identifikovana, pri čemu će odgovarajuće mjere biti definisane i pružene ovim grupama, a sve na osnovu lične situacije takvih osjetljivih lica.

9. Pomoć pri preseljenju

Pomoć pri preseljenju treba da pokrije troškove premiještanja namještaja i drugih ličnih stvari u slučaju da dođe do fizičkog preseljenja domaćinstava, kao i troškove premiještanja i ponovnog postavljanja opreme, mašina ili drugih sredstava u slučaju da dođe do preseljenja biznisa usled realizacije projekta. Gdje je primjenljivo, pomoć pri preseljenju takođe treba da obuhvati podršku koja će omogućiti pokrivanje troškova koji se odnose na traženje i obezbjeđivanje novog stambenog objekta, kao i druge troškove preseljenja, kao što su troškovi prenosa komunalnih usluga na novu adresu.

10. Žalbeni mehanizam

Efikasan žalbeni mehanizam će biti uspostavljen za potrebe podnošenja i pravovremenog rešavanja specifičnih problema koji se odnose na kompenzaciju i preseljenje, a koje dostave PAP. Žalbeni mehanizam će funkcionisati na način koji je detaljnije opisan u Poglavlju 10.

11. Monitoring i evaluacija

PIU će sprovesti monitoring i evaluaciju implementaciju RAP-a, kako putem internih i zvaničnih institucionalnih aranžmana, tako i putem nezavisnog eksternog monitoringa, što je detaljnije opisano u Poglavlju **Error! Reference source not found.**

5. UTICAJI POD-PROJEKTA

5.1. METODOLOGIJA

5.1.1. Cenzus

Popis svih parcela/posjeda koji su pod uticajem projekta, kao i svih PAP, je urađen kako bi se prikupili i analizirali podaci i informacije koje su potrebne za identifikaciju svih kategorija uticaja, svih lica koja su pod uticajem eksproprijacije, kao i očekivanih gubitaka posjeda u pod-projektnoj oblasti. Cenzus je realizovan na osnovu:

- Katastarskih podataka za Elaborata eksproprijacije;
- Mapa pripremljenih u Google Earth-u, a koje se odnose na područje u kom se realizuje ovaj pod-projekat, čiji prikaz je 'preklopljen' sa lokacijama parcela koje će biti predmet eksproprijacije;
- Specifičnih tehnika prikupljanja podataka, kao što su opservacije i obilazak terena.

Cenzus baza podataka sadrži sledeće podatke:

- Lokacije i katastarske opštine;
- Broj parcele;
- Vrstu vlasništva (privatno ili državno);
- Vrstu posjeda koje je predmet eksproprijacije (npr. parcela, stambeni/poslovni objekat, pomoćni objekat, proizvodna sredstva, višegodišnji usjevi na zemljištu);

- Ime PAP;
- Ukupnu površinu zemljišta (m²) i % parcele koji će biti ekspropisani.

Obilazak svih identifikovanih parcela je realizovan prije cenzusa, kao i pregled predmetnih posjeda. Ova aktivnost je realizovana od strane PIU i Konsultanta 24. februara 2022. godine, pri čemu je kreiran fotolog tokom realizacije ovih aktivnosti.

Sumarni pregled cenzus baze podataka, u kojoj su prikazani podaci koji nisu povjerljivi se nalazi u PRILOGU 4: PRILOG 4: SUMARNI PREGLED CENZUS BAZE PODATAKA, UKLJUČUJUĆI PODATKE KOJI NISU POVJERLJIVI (kompletna baza podataka je dostupna u vidu zasebnih Excel fajlova). Povjerljive informacije o pojedincima i posjedima neće biti objavljene od strane Ministarstva, Opštine Plav i/ili SB.

5.1.2. Socio-ekonomsko istraživanje

Socio-ekonomsko istraživanje je realizovano u periodu od 3. do 13. marta 2022. godine, a bilo je usmjereno na prikupljanju informacija o mišljenju PAP o uticajima Projekta i isplati nadoknada, kao i na prikupljanju podataka o postojećim sredstvima za život i životnim uslovima PAP, uključujući identifikaciju osjetljivih kategorija.

Istraživanje i opservacija terena su realizovani od strane tima obučeni anketara, a pod nadzorom koordinatora istraživanja. Tokom obilaska terena, anketari su posjedovali sledeće informacije:

- mape sa prikazom katastarskih podataka;
- cenzus tabelu za prikupljanje i verifikaciju podataka;
- upitnik za istraživanje, koji je pripremljen od strane eksperata za eksproprijaciju; i
- štampana uputstva za realizaciju istraživanja.

Lokalno stanovništvo u projektnoj oblasti je 7 dana unaprijed obaviješteno o istraživanju – pismena obavještenja sa informacijama o planiranom istraživanju u realizaciji Projekta su postavljena na vidljivim lokacijama u projektnoj oblasti. Obavještenje je sadržalo informacije o istraživanju i Projektu, kao i potvrdu da prikupljeni podaci neće biti javno objavljeni. Obavještenja i fotografije postavljenih obavještenja se nalaze u PRILOG 5: OBAVJEŠTENJE O SOCIO-EKONOMSKOM ISTRAŽIVANJU.

Imajući u vidu okolnosti izazvane COVID-19 pandemijom, a poštujući sve mjere definisane od strane nadležnih institucija u cilju suzbijanja širenja virusa, anketari su bili obavezni da poštuju sve mjere tokom istraživanja.

Anketari su lično obišli sve parcele koje će biti pogođene projektom i tom prilikom su sproveli direktne intervju sa projektom pogođenim vlasnicima/korisnicima parcela. **Stanje svih posjeda koji su u vlasništvu projektom pogođenih lica, uključujući lica koja su anketirana putem direktnog intervjua, kao i lica koja nisu anketirana putem direktnog intervjua, su zabilježena u Tabeli opservacija, koja je korišćena za pripremu cenzus baze podataka.** Dva PAP su anketirana putem telefona zbog činjenice da ne žive u Plavu, već samo posjeduju parcele koje će biti pogođene eksproprijacijom. Međutim, svi njihovi odgovori su zabilježeni, a njihovi posjedi su posjećeni i opisani u skladu sa zatečenim stanjem. Ostali vlasnici su anketirani putem direktnog intervjua, iako niko od njih ne stanuje na parcelama koje će biti pogođene eksproprijacijom, već se njihovi stambeni objekti, tj. njihova domaćinstva nalaze na drugim lokacijama u opštini Plav, izvan projektne oblasti.

Prije početka anketiranja, **svaki ispitanik je obaviješten da ima mogućnost da potpiše Izjavu o saglasnosti za obradu i korišćenje ličnih podataka**⁸ koji su prikupljeni tokom istraživanja. Dodatno, svi ispitanici su informisani o njihovim pravima u vezi sa gorenavedenim, kao i o činjenici da izjavu mogu potpisati na dobrovoljnoj osnovi, te da istu mogu povući u bilo kom trenutku.

Upitnik i Izjava o saglasnosti za obradu i korišćenje ličnih podataka, koji su korišćeni tokom istraživanja se nalaze u PRILOG 2: UPITNIK KORIŠĆEN ZA PRIKUPLJANJE PODATKA i PRILOG 3: .

5.2. OPIS UTICAJA POD-PROJEKTA

Ukupno 11 parcela, koje se nalaze u dvije katastarske opštine (KO Plav i KO Brezjevice 1) će biti pogođeno Projektom, pri čemu su sve parcele u privatnom vlasništvu. Pet parcela se nalazi u KO Brezjevice 1, dok se 6 parcela nalazi u KO Plav. Istraživanje je obuhvatilo svih 11 lica pogođenih projektom, tj. vlasnike svih 11 parcela koje će biti pogođene projektom (kao što je definisano u elaboratu eksproprijacije). Cenzus, obilazak terena i opservacije pogođenih parcela su pokazali da niko od vlasnika ovih 11 parcela ne živi na njima. Vlasnici zemljišta koji ne žive u Crnoj Gori su anketirani putem telefona, pri čemu su pružili sve relevantne informacije.

Obilazak terena i opservacija pogođenih parcela pokazala je da PAP ne koriste zemljište u projektnoj oblasti za poljoprivrednu proizvodnju. Pored toga, i sami vlasnici su potvrdili da ne koriste pogođene parcele za poljoprivrednu proizvodnju, imajući u vidu da, u okviru istraživanja, niko od vlasnika nije naveo da koristi zemlju za sjetvu/poljoprivrednu proizvodnju. Projektnu oblast karakterišu livade koje su sklone plavljenju, što umnogome doprinosi činjenici da se ovo zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju i/ili sjetvu. Stoga, 27,3% pogođenih parcela čini neiskorišćeno poljoprivredno zemljište, dok preostali dio čine livade/pašnjaci. Pregled vrsta parcela koje će biti predmet eksproprijacije je prikazan u tabeli u nastavku.

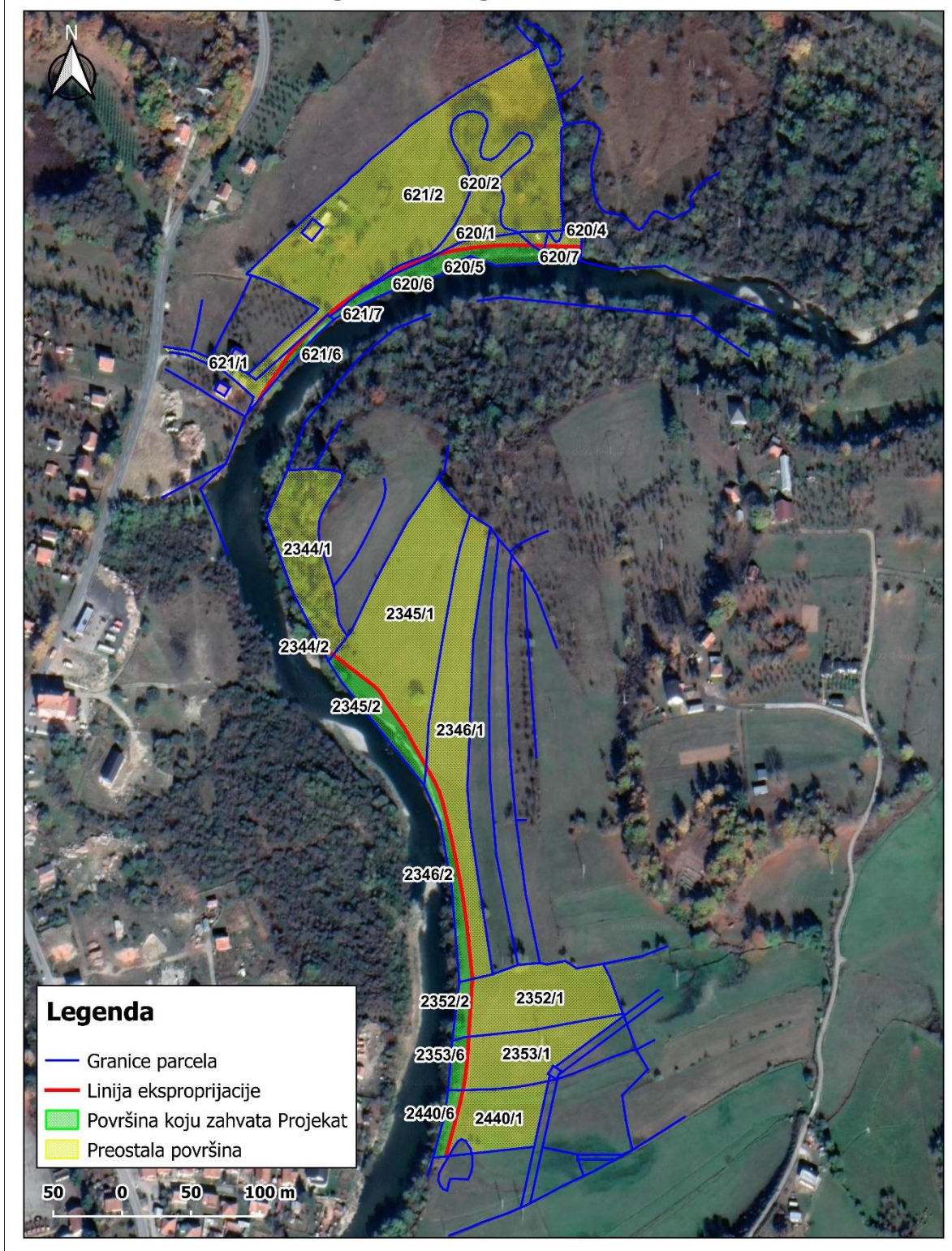
Tabela 2: Vrsta zemljišta na pogođenim parcelama

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nekorišćeno poljoprivredno zemljište	3	27.3	27.3
Livada/pašnjak	8	72.7	72.7
Ukupno	11	100.0	100.0

Prikaz lokacije projektnog područja i parcela koje će biti predmet eksproprijacije je prikazan na slici u nastavku (Slika 1).

⁸ Lični podaci koji su definisani u upitnicima odnosili su se na sledeće: ime i prezime, godina rođenja, pol, adresa stanovanja, e-mail adresa, broj telefona/mobilnog telefona, stepen obrazovanja, vrsta i broj identifikacionog dokumenta. *Zakon o zaštiti ličnih podataka* (Službeni list Crne Gore br. 79/08, 70/09, 44/12 i 22/17), propisuje da se obrada podataka o ličnosti može vršiti uz prethodno dobijenu saglasnost lica čiji se podaci o ličnosti obrađuju, a koja se u svakom trenutku može opozvati.

OPŠTINA PLAV Lokacije Brezojevice - 1315m

Slika 1 – Prikaz projektne oblasti i parcela koje će biti predmet eksproprijacije

Dvije kuće su identifikovane na pogođenim parcelama tokom obilaska terena i opservacija, pri čemu vlasnici ove dvije kuće ne žive u Crnoj Gori. Takođe, tokom anketiranja, vlasnici navedenih kuća nisu ni naveli da se njihove kuće nalaze na projektom pogođenim parcelama, a sve zbog toga što se njihove kuće nalaze na značajnoj udaljenosti od dijela parcela koji će biti ekspropisan za potrebe projekta. Dodatno, usljed činjenice da je za potrebe eksproprijacije sprovedena parcelacija, broj parcela na kojima se nalaze ove kuće se razlikuje od broja pod kojim su zavedene parcele koje će biti pogođene eksproprijacijom. Štaviše, razlog zbog kog su tokom anketiranja naveli da ne postoje objekti na pogođenim parcelama leži u činjenici da se ove kuće nalaze na značajnoj udaljenosti od dijela parcela koje će biti ekspropisane – tj. kuće se nalaze na dijelu parcela koji neće biti pogođen eksproprijacijom. Odgovori koje su ispitanici dali po pitanju objekata koji se nalaze na njihovim parcelama su prikazani u nastavku, dok sledeća mapa prikazuje lokaciju kuća u odnosu na zonu eksproprijacije.

Tabela 3: Da li se na zemljištu koje će biti predmet eksproprijacije nalaze objekti/rezultati istraživanja?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	11	100.0	100.0

Slika 2: Položaj kuća u odnosu na zonu eksproprijacije

Dvije parcele su u suvlasništvu (tj. imaju više od jednog vlasnika), dok će sve parcele biti djelimično pogođene eksproprijacijom – ukupna površina gotovo polovine pogođenih parcela (54,5%) će biti pogođena eksproprijacijom manje od 10% (tj. manje od 10% ukupne površine pojedinačnih parcela). Tabele u nastavku prikazuju podatke dobijene tokom cenzusa, a koji se odnose na vlasničku strukturu i opseg uticaja na parcele.

Cenzus je pokazao da su 2 parcele u suvlasništvu, pri čemu se vlasništvo dijeli između članova šire porodice. Preostalih 9 parcela su u pojedinačnom vlasništvu ispitanika koji su anketirani u okviru cenzusa.

Tabela 4: Da li je parcela u suvlasništvu?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	2	18.2	18.2
Ne	9	81.8	81.8
Ukupno	11	100.0	100.0

Kada je u pitanju opseg uticaja na površinu parcela, do kog će doći usljed eksproprijacije, svi vlasnici su naveli da im neće biti eksproprijisana ukupna površina parcele. Pregled rezultata cenzusa, koji pokazuju opseg uticaja na površinu parcela je prikazan u tabeli u nastavku.

Tabela 5: Udio eksproprijisanog dijela parcela u odnosu na ukupnu površinu parcela

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Manje od 10%	6	54.5	54.5
Od 11% do 30%	4	36.4	36.4
Od 71% do 90%	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

Takođe je važno napomenuti da se postojeća površina parcela, prije eksproprijacije, kreće od 410m² do 10.347,00m², pri čemu je srednja površina parcela koje će biti predmet eksproprijacije 4.431,00m². Svi gorepomenuti podaci o pogođenim parcelama se odnose na parcele koje su u privatnom vlasništvu, s obzirom na to da projekat neće imati uticaja na parcele u državnom vlasništvu. Takođe, projekat neće imati uticaja ni na parcele koje su u državnom vlasništvu, a koje su ustupljene na korišćenje fizičkim ili pravnim licima.

Privremeno zauzimanje zemljišta. Očekuje se da će biti potrebno izvršiti privremeno zauzimanje parcela u privatnom i državnom vlasništvu, a za potrebe uspostavljanja pristupnih puteva i lokacija na kojim će se nalaziti radnici, mašine i materijal. U slučaju kada se radi o zemljištu koje u državnom vlasništvu, pravo korišćenja ovih parcela će biti regulisano putem sporazuma sa Opštinom ili Vladom Crne Gore. U slučaju kada se radi o zemljištu koje je u privatnom vlasništvu, sa vlasnicima će se napraviti ugovori o korišćenju predmetnog zemljišta (ugovor o iznajmljivanju ili drugi vid prenosa vlasništva ili prava na korišćenje, a u skladu sa zakonom), dok će vlasnicima biti isplaćena odgovarajuća nadoknada, u skladu sa Matricom prava.

5.2. Rezultati socio-ekonomskog istraživanja

Vlasnici svih parcela koje će biti predmet eksproprijacije su anketirani tokom socio-ekonomskog istraživanja.

Rezultati istraživanja među vlasnicima parcela su prikazani u tabeli u nastavku:

Domaćinstva	
Da li su sagrađeni neki objekti na zemljištu?	Svi vlasnici zemljišta su naveli da na parcelama koje će biti predmet eksproprijacije nema izgrađenih objekata. Dvije kuće se nalaze na parcelama anketiranih PAP, ali ove kuće se nalaze na parcelama koje su zavedene pod različitim brojem u odnosu na parcele koje će biti predmet eksproprijacije – iz razloga što je sproveden proces parcelacije za potrebe projekta. Ove kuće se nalaze na značajnoj udaljenosti od linije eksproprijacije, pa stoga ovi objekti neće biti pogođeni eksproprijacijom. Pored toga, vlasnici ova dva stambena objekta ne žive u projektnoj oblasti, pa stoga ove kuće nisu naseljene.
Vrsta zemljišta koja će biti predmet eksproprijacije	3 parcele nekorišćenog poljoprivrednog zemljišta i 8 livada/pašnjaka
Da li koristite livade/pašnjake i za koje svrhe?	8 ispitanika je navelo da uopšte ne koriste predmetne parcele (u bilo koju svrhu), 1 ispitanik koristi livadu za skupljanje sijena, dok 2 ispitanika koriste livade za skupljanje sijena i ispašu stoke.
Korišćenje zemljišta na osnovu formalnog ili neformalnog sporazuma	Tri parcele se koriste na osnovu neformalnog dogovora, pri čemu 2 ispitanika koriste parcele na osnovu dogovora koje su postigli sa svojom braćom/sestrama, dok je 1 ispitanik postigao/la neformalni dogovor sa svojim komšijom.
Pol članova domaćinstva	55,6% ili 15 muškaraca i 44,4% (12) ženskih članova domaćinstava u ukupnoj strukturi domaćinstava. ⁹

⁹ Ukupan broj članova domaćinstva u svih 11 anketiranih domaćinstava je 27.

Domaćinstva	
Nivo obrazovanja članova domaćinstva	4,4% ili 12 osoba je završilo fakultet, 40,7% ili 11 osoba je završilo srednju školu, 14,8% ili 4 osobe imaju završeno/nezavršeno osnovno obrazovanje.
Zaposlenost članova domaćinstva	48,1% ili 13 osoba je zaposleno, 33,3% ili 9 osoba je nezaposleno, 18,5% ili 5 osoba je u penziji. Prosječna starost članova domaćinstva je 40,8 godina, pri čemu najmlađi nezaposleni član anketiranih domaćinstava ima 32 godine. Ovi podaci ukazuju na činjenicu da svi članovi anketiranih domaćinstava imaju dovoljno godina da bi bili radno angažovani; stoga, njihov status nezaposlenosti se može pripisati nedostatku prilika za zaposlenje na lokalnom nivou.
Osjetljive kategorije među PAP	Od ukupno 27 članova svih anketiranih domaćinstava, 2 člana su prepoznata kao starija lica. Ova lica su identifikovana kao osjetljiva od strane članova njihovih domaćinstava usljed činjenice da su oni najstariji članovi ovih domaćinstava. Imajući u vidu činjenicu da najstariji članovi domaćinstva učestvuju u vlasničkoj strukturi zemljišta, članovi ovih domaćinstava su htjeli da naglase da ovim licima može biti potrebna dodatna pomoć tokom eksproprijacije od strane nadležnih lokalnih službi (pored pomoći i podrške koju će im pružati mlađi članovi njihovih domaćinstava).
Mjesečni prihodi domaćinstva	36,4% ili 4 domaćinstva ostvaruju prihode iznad 1.000EUR, 36,4% ili 4 domaćinstva ostvaruju prihode između 751 i 1.000EUR, 18,2% ili 2 domaćinstva ostvaruju prihode između 401 i 750 EUR, 9,1% ili 1 domaćinstvo ostvaruje manje od 200EUR prihoda.
Šta pretpostavljate da bi mogli biti Vaši glavni problemi uzrokovani projektom?	4 ispitanika su navela da bi glavni problemi mogli da se odnose na gubitak sredstava za život (2 muška i 2 ženska člana domaćinstva), dok su 2 ispitanika navela da bi se glavni problemi mogli odnositi na izmještanje poljoprivrednih aktivnosti (1 muški i 1 ženski član domaćinstva).
Šta smatrate da bi bila najbolja naknada za Vas?	100% muških članova domaćinstva je navelo da bi im najviše odgovarala novčana nadoknada, dok je 90% ženskih ispitanika navelo da bi im najviše odgovarala novčana nadoknada, pri čemu je preostalih 10% ženskih ispitanika (1 domaćinstvo) navelo da bi im najviše odgovaralo da dobiju poljoprivredno zemljište.
Nivo informacija o planiranoj eksproprijaciji	Samo 4 ispitanika su navela da su prethodno informisani o eksproprijaciji, pri čemu su 2 od 4 ispitanika informisana od strane predstavnika Opštine, 1 je informisan/a od strane radnika u vodovodnom preduzeću, dok je 1 ispitanik informisan putem štampanih medija.
Gubici	Strah od gubitka sredstava za život, strah od izmještanja poljoprivrednih aktivnosti
Planovi nakon eksproprijacije	2 ispitanika su navela da planiraju da iskoriste nadoknadu za unaprjeđenje svojih postojećih stambenih objekata (rekonstrukcija i renoviranje stambenih objekata). Ostala PAP nisu navela šta planiraju da urade nakon eksproprijacije, tj. nisu dali komentar na ovo pitanje.

6. PRAVA NA NAKNADU

U Matrici prava na naknadu su navedene vrste gubitaka i kategorije lica u odnosu na vrstu nadoknade koju mogu ostvariti.

VRSTA PRAVA, POSJEDA ILI GUBITKA POD UTICAJEM PROJEKTA	PRAVA
VLASNICI ZEMLJIŠTA	
Djelimični gubitak parcele (vlasnici poljoprivrednog zemljišta i livada)	<p>Zahtjev za eksproprijaciju preostalog dijela parcele (u slučaju da eksproprijacija dovodi do gubitka ekonomskog interesa za korišćenje preostalog dijela parcele) (u skladu sa Članom 8 Zakona o eksproprijaciji), pri čemu u ovom slučaju vlasnik može dobiti zamjensku parcelu sličnih ili istih karakteristika ili novčanu naknadu za parcelu, i to u iznosu pune zamjenske vrijednosti</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Novčana naknada u iznosu pune zamjenske vrijednosti, a u skladu sa zvaničnom procjenom vrijednosti nepokretnosti i tržišnom vrijednosti istog i/ili sličnog zemljišta na istoj i/ili sličnoj lokaciji</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Obezbjedivanje uslova za obnavljanje sredstava za život u vidu novčane naknade i/ili davanja zamjenskog poljoprivrednog zemljišta/livade, ukoliko to zatraži vlasnik koji smatra da mu/joj je ekspropisano zemljište predstavljalo izvor sredstava za život</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Pomoć osjetljivim licima u ostvarivanju njihovih prava po pitanju nadoknade</p>
Gubitak neplodnog zemljišta	Novčana naknada ili pružanje zamjenskog zemljišta na sličnoj lokaciji i iste vrijednosti
Gubitak usjeva/voćnjaka	<p>Pružanje prava na branje voća, povrća, itd. prije početka radova (ukoliko je to moguće)/Novčana naknada za jednogodišnje usjeve u iznosu zamjenske vrijednosti</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Novčana naknada za višegodišnje usjeve i drveće u iznosu zamjenske vrijednosti</p>
Djelimični gubitak parcele (suvlasnici poljoprivrednog zemljišta i livada)	<p>Zahtjev za eksproprijaciju preostalog dijela parcele (u skladu sa Članom 8 Zakona o eksproprijaciji), pri čemu u ovom slučaju vlasnik može dobiti zamjensku parcelu sličnih ili istih karakteristika ili novčanu naknadu za parcelu, i to u iznosu pune zamjenske vrijednosti</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Novčana naknada u iznosu pune zamjenske vrijednosti, a u skladu sa zvaničnom procjenom vrijednosti nepokretnosti i tržišnom vrijednosti istog i/ili sličnog zemljišta na istoj i/ili sličnoj lokaciji</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Pomoć osjetljivim licima u ostvarivanju njihovih prava po pitanju nadoknade</p>
Gubitak zemljišta (neformalni vlasnici zemljišta)	Novčana naknada za izgubljene posjede (usjevi, infrastruktura za navodnjavanje i druga ulaganja na zemljištu) po zamjenskoj cijeni
Pomoć u obnavljanju sredstava za život	Novčana naknada za stvarni gubitak sredstava, plate, naknade ili zarade od prodaje
Gubitak usjeva/voćnjaka (korisnici zemljišta)	<p>Pružanje prava na branje voća, povrća, itd. prije početka radova (ukoliko je to moguće)/Novčana naknada za jednogodišnje usjeve u iznosu zamjenske vrijednosti</p>

VRSTA PRAVA, POSJEDA ILI GUBITKA POD UTICAJEM PROJEKTA	PRAVA
	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">Novčana naknada za višegodišnje usjeve i drveće u iznosu zamjenske vrijednosti</p>
Gubitak pristupa zemljištu za potrebe skupljanja sijena/ispaše	Pravo korišćenja zemljišta za potrebe skupljanja sijena/ispaše u svakom trenutku (ukoliko je to moguće)/Ukoliko pristup parcelama nije omogućen tokom izvođenja radova, mora biti obezbijeđena novčana naknada za izgubljene prihode od skupljanja/prodaje sijena (po tržišnoj vrijednosti)
Privremeno zauzimanje zemljišta i gubici tokom izvođenja radova (vlasnik ili korisnik)	<p style="text-align: center;">Novčana naknada za izgubljene posjede (usjevi, višegodišnji usjevi)</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">Naknada za izgubljene posjede (drveće, itd.)</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">Dužnost da se zemljište vrati u prvobitno stanje (stanje prije realizacije projekta)</p>
	DRUGI GUBICI
Gubitak prava puta	<p>Svi vlasnici zemljišta (kako oni koji su obuhvaćeni elaboratom eksproprijacije, kao i svi drugi vlasnici zemljišta u projektnoj oblasti) moraju dobiti nadoknadu za bilo kakvo potencijalno zauzimanje zemljišta, a u slučaju da takvo zauzimanje zemljišta dovodi do dodatnih gubitaka izvora sredstava za život, usjeva, i/ili drugih posjeda</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">Novčana naknada za višegodišnje usjeve u iznosu zamjenske cijene</p>
Gubitak javne infrastrukture	Javna infrastruktura će biti zamijenjena u slučaju da dođe do njenog uništenja, i to infrastrukturom istih ili boljih specifikacija
Nedefinisani uticaji (trajni ili privremeni gubitak)	Bilo koja vrsta neidentifikovanih uticaja će biti ublažena u skladu sa principima i ciljevima definisanim u RPF. U slučaju postojanja razlika između nacionalnog zakonodavnog okvira i ESS5 u nekom konkretnom slučaju, primjenjivaće se odredbe koje su povoljnije za vlasnika/korisnika pogođenog zemljišta

7. POMOĆ OSJETLJIVIM LICIMA

Identifikovana osjetljiva lica

Rezultati istraživanja ukazuju na prisustvo 2 osjetljiva lica, starije osobe u anketiranim domaćinstvima.

Pomoć osjetljivim licima

Pojedinačni sastanci će biti održani sa svim osjetljivim licima, a sve kako bi im se objasnili kriterijumi koji će biti uzeti u obzir kada je u pitanju pružanje pomoći i ostvarivanje prava, kao i kako bi se prepoznale njihove potrebe u pogledu eksproprijacije i kako bi se našao način na koji će se zadovoljiti prepoznate potrebe. Osjetljiva lica će biti konsultovana u vezi sa vrstom pomoći koja im je potrebna, pri čemu će im pomoć biti pružena u skladu sa prepoznatim pravima u odnosu na Matricu prava i druge vrste dostupne pomoći.

Vrste pomoći mogu biti sledeće:

- lične posjete domovima osjetljivih lica (posebno u slučaju starijih osoba sa hroničnim bolestima/invaliditetom)
- pomoć u ostvarivanju prava na pomoć osjetljivim licima, a koja su zagantovana Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti¹⁰, gdje je potrebno
- pružanje pomoći prilikom procesa isplate naknada, tj. osiguravanje potpunog razumijevanja dokumentacije koja se odnosi na kompenzaciju i proces isplate nadoknada (posebno za penzionere)

¹⁰ Službeni list Crne Gore, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17

8. OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I JAVNE KONSULTACIJE

Insitucije koje su uključene u proces eksproprijacije za pod-projekat (Ministarstvo i Opština) su odgovorne za objavljivanje informacija i javne konsultacije.

RAP će biti objavljen na engleskom i crnogorskom jeziku, na web stranicama Ministarstva (<https://www.gov.me/mpsv>), Opštine (<https://www.plav.me/>) i SB. Štampani primjerci dokumenta će se takođe nalaziti i biti lako dostupni svim zainteresovanim stranama na sledećim lokacijama:

- Ministarstvo, adresa: Rimski Trg br. 46, 81000 Podgorica, Crna Gora
- Opština, adresa: Čaršijska bb, 84325 Plav, Crna Gora

Obavještenje o objavljivanju predloga RAP-a će biti postavljeno na oglasnoj tabli kancelarije Mjesne zajednice „Plav“ i kancelarije Mjesne zajednice „Brezojevice“, a sadržaće sledeće informacije:

- gdje je RAP dostupan;
- datum javnih konsultacija;
- kontakt informacije odgovornog lica kome se mogu uputiti pitanja ili komentari;
- rok za dostavljanje komentara.

Ne ranije od 10 dana nakon objavljivanja RAP-a, biće organizovane **javne konsultacije** u prostorijama Opštine Plav kako bi se predstavio sadržaj RAP-a i prodiskutovala sva pitanja koja se odnose na eksproprijaciju i sva pitanja PAP. Na sastanku će biti prisutni predstavnici Ministarstva i Opštine, gdje će predstaviti sledeće:

- Tačnu projektnu oblast
- Status aktivnosti po pitanju eksproprijacije
- Glavne elemente ovog RAP-a

Sastanak će biti najavljen putem zvaničnog sajta Ministarstva i Opštine, kao i putem obavještenja koja će biti postavljena na oglasnim tablama u prostorijama Opštine, Mjesne zajednice „Plav“ i Mjesne zajednice „Brezojevice“. Obavještenje će takođe biti direktno dostavljena udruženju ribara koje je iskazalo interesovanje da bude informisano o ovom projektu. Obavještenje će sadržati sledeće informacije: (i) gdje je RAP dostupan, (ii) datum i vrijeme sastanka, (iii) kontakt informacije odgovornog lica kome se mogu uputiti pitanja ili komentari, kao i rok za dostavljanje komentara.

U roku od 10 dana od održavanja sastanka, PAP će imati priliku da dostave svoja pitanja i komentare. Svi opravdani komentari i sugestije će biti uzeti u razmatranje i implementirani u ovaj RAP na odgovarajući način od strane Ministarstva.

Finalni RAP će biti objavljen na zvaničnim Internet stranicama Ministarstva, Opštine i SB. RAP će biti dostupan javnosti tokom cijelog trajanja projekta, zajedno sa RPF.

Kada bude pokrenuta zvanična procedura eksproprijacije, predstavnici Opštine će lično posjetiti sve vlasnike parcela. Ovom prilikom će ih informisati o uticajima koje će projekat imati na njihove posjede, pri čemu će im dati konkretne informacije o uticajima projekta koji će se direktno odnositi na svaku pojedinačnu parcelu.

Pored toga, pogođene lokalne zajednice će biti informisane o **planiranim građevinskim radovima** 3 mjeseca prije početka izvođenja radova, kao i tokom izvođenja radova, po potrebi i to putem:

- Zvaničnog sajta Ministarstva
- Zvaničnog sajta Opštine
- Obavještenja u lokalnim novinama
- Obavještenja na lokalnim radio stanicama
- Flajera/oglasnih tabli u prostorijama Opštine i mjesnih zajednica

9. ANGAŽOVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA

Okvir za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja Svjetske banke definiše 10 standarda, pri čemu se Angažovanje zainteresovanih strana i objavljivanje informacija (ESS10) bavi angažovanjem zainteresovanih strana. Ovaj standard prepoznaje značaj otvorene i transparentne komunikacije između zajmoprimca i zainteresovanih strana u okviru projekta kao jedan od ključnih elemenata dobre međunarodne prakse. Efikasan proces angažovanja zainteresovanih strana može unaprijediti održivost projekata u pogledu zaštite životne sredine i socijalnih pitanja, unaprijediti stepen prihvaćenosti projekta, i značajno doprinijeti uspješnom razvoju i implementaciji projekta.

Aktivnosti koje su do sada realizovane po pitanju angažovanja zainteresovanih strana i javnih konsultacija su prvenstveno bile implementirane od strane Ministarstva, pri čemu je jedini zvanični javni konsultativni sastanak održan sa ciljem prezentacije cjelokupnog projekta koji će biti implementiran u sve 4 opštine. Ovaj sastanak je održan u Bijelom Polju, 24. januara 2020. godine, u prostorijama Opštine Bijelo Polje, pri čemu su na sastanak pozvani predstavnici sve četiri opštine (Bijelo Polje, Berane, Plav i Gusinje).

Pored toga, važno je napomenuti da je javnost, uključujući PAP, informisana o projektu putem medija, dok su neka od glavnih medijskih obavještenja u vezi sa implementacijom projekta u Plavu prikazana u tabeli u nastavku.

Tabela 6: Medijska obavještenja

Mediji	Obavještenje	Datum	Link
Zvanična stranica Ministarstva	Odbor direktora SB: 15 miliona eura za regulaciju Lima i Grnčara	11. avgust 2020.	https://www.gov.me/clanak/230188--odbor-direktora-svjetske-banke-15-miliona-eura-za-regulaciju-lima-i-grncara
Internet portal "Plav-Gusinje"	Obavještenje da je za regulaciju rijeka Grnčar i Lim opredijeljeno 20 miliona eura i vizuelna prezentacija lidejnog rešenja	20. septembar 2019.	https://www.plavgusinje.me/2019/09/za-regulaciju-rijeka-grncar-i-lim.html
Zvanična Facebook stranica Opštine Plav	Informacije o pripremnim aktivnostima za odobrenje kredita SB i vizuelna prezentacija lidejnog rješenja	20. septembar 2019.	https://m.facebook.com/plav.me/posts/2438966386146538

Aktivnosti povodom angažovanja zainteresovanih strana će se sprovoditi tokom cjelokupnog trajanja projekta, tj. tokom sledećih faza projekta:

- Priprema i implementacija RAP-a
- Izvođenje radova
- Faza nakon završetka izvođenja radova i operativna faza

PIU je odgovorna za implementaciju aktivnosti u domenu angažovanja zainteresovanih strana (koje su detaljno opisane u Planu angažovanja zainteresovanih strana), pri čemu će ove aktivnosti sprovesti Specijalista za komunikacije koji je zaposlen u PIU. Aktivnosti u domenu angažovanja zainteresovanih strana će biti implementirane na različite načine, pri čemu će se koristiti različite metode komunikacije. PIU mora koordinirati svim aktivnostima u domenu angažovanja zainteresovanih strana, u saradnji sa Opštinom, pri čemu će aktivnosti po pitanju angažovanja zainteresovanih strana obuhvatiti sledeće:

- Sastanci povodom početka realizacije projekta
- Komunikacija putem medija
- Materijal za komunikacije
- Žalbeni mehanizam
- Info pultovi
- Istraživanja o percepciji i povratnim informacijama među građanima/projektom pogođenim licima
- Treninzi i radionice
- Predložena strategija za uključivanje predloga osjetljivih grupa

Sve relevantne informacije o napretku projekta, zvanična projektna dokumentacija, kao i informacije o aktivnostima angažovanja zainteresovanih strana će biti pravovremeno objavljeni na zvaničnim stranicama Ministarstva i PIU.

Konačno, Opština je odgovorna za implementaciju svih aktivnosti koje se odnose na informisanje vlasnika zemljišta o eksproprijaciji, procjeni vrijednosti nepokretnosti, a sve u saradnji sa područnom jedinicom Uprave za nekretnine Plav. Predstavnici Opštine trebaju održavati aktivnu komunikaciju sa PIU, a trebaju biti i prisutni na svim sastancima sa zainteresovanim stranama/javnim konsultacijama.

10. UPRAVLJANJE ŽALBAMA I POSTUPANJE PO ŽALBAMA

Upravljanje žalbama predstavlja sastavni dio kvalitetne strategije angažovanja zainteresovanih strana, a ovaj proces je neophodan za uspješnu realizaciju projekta.

Svaka žalba u vezi sa eksproprijacijom će biti obrađena (obavezni koraci: prijem, procjena i dodjela žalbe, potvrda prijema, ispitivanje, odgovor, praćenje i 'zatvaranje' žalbe), a sve u okviru žalbenog mehanizma koji je detaljno opisan u nastavku.

PIU će napraviti registar žalbi, i osigurati da su sva projektom pogođena lica u potpunosti informisana o žalbenom mehanizmu, što će postići na način što će ih obavijestiti o postojanju ovog registra, njegovoj namjeni, kao i kontakt osobi i procedurama putem kojih se mogu podnijeti žalbe u projektom pogođenom području.

Žalbeni obrazac je dostupan u PRILOGU 1: ŽALBENI OBRAZAC

PIU će osigurati da je nadležna Opština izabrala najmanje jednog službenika koji će se baviti žalbenim procesom. Ovaj službenik će biti zadužen da potvrdi prijem žalbe u roku od 7 kalendarskih dana od prijema iste, da usmjeri žalbu nadležnoj osobi koja analizirati istu i predložiti odgovarajuće rešenje, pri čemu ovaj službenik takođe mora osigurati da svi podnosioci žalbe pravovremeno dobiju obavještenje o postupanju po žalbi/'zatvaranju' žalbe, kao i da ova lica potvrde prijem navedenih obavještenja. Službenik koji je zadužen za žalbeni mehanizam na opštinskom nivou, mora redovno obavještavati PIU o primljenim žalbama, kao i u slučaju bilo kakvih hitnih ili neočekivanih događaja.

Svi komentari ili razlozi za zabrinutost mogu biti upućeni PIU ili nadležnom opštinskom službeniku usmenim ili pismenim putem (poštom ili mejlom) ili putem popunjavanja i dostavljanja žalbenog obrasca, pri čemu podnosilac žalbe ne može snositi bilo kakve troškove za dostavljanje žalbe. Žalbe se takođe mogu dostaviti anonimno.

Sve žalbe će biti zavedene u registru, pod odgovarajućim brojem, pri čemu će prijem žalbi biti potvrđen u roku od 7 kalendarskih dana. Svaka žalba će biti zavedena u registru, koji će sadržati sledeće informacije:

- opis žalbe,
- datum slanja potvrde o prijemu žalbe podnosiocu žalbe
- opis preduzetih aktivnosti (ispitivanje, korektivne mjere), i
- datum rešavanja i 'zatvaranja' žalbe/slanje povratnih informacija podnosiocu žalbe.

PIU i opštinski službenik će uložiti razumne napore da odgovore na dostavljene žalbe, a nakon potvrde prijema istih. Ukoliko opštinski službenik nije u mogućnosti da riješi dostavljene žalbe putem direktnih korektivnih mjera, u daljem postupku će biti definisane dugoročne korektivne aktivnosti. Podnosilac žalbe će biti obaviješten o predloženim korektivnim aktivnostima, pri čemu će takođe biti obaviješteni o daljim korektivnim radnjama u roku od 25 kalendarskih dana od dana dostavljanja potvrde o prijemu žalbe.

Ukoliko se konkretni problem koji je istaknut putem žalbenog mehanizma ne može riješiti ili ukoliko nije potrebno preduzimati radnje po tom pitanju, podnosiocu žalbe se mora dostaviti detaljno objašnjenje/opravljanje u vezi sa razlozima zbog kojih nisu pokrenute radnje po pitanju problema navedenih u žalbi. U ovom odgovoru će takođe biti navedeno i objašnjenje o načinima na koje lice/organizacija koje je podnijelo žalbu može preduzeti dalje korake u vezi sa svojom žalbom, u slučaju da ishod nije zadovoljavajući.

Ukoliko podnosilac žalbe nije zadovoljan sa implementiranim korektivnim radnjama i/ili objašnjenjem u kom se navodi zbog čega nije potrebno preduzimati korektivne radnje, žalba će biti dalje upućena Komisiji za žalbe. Komisiju za žalbe će činiti makar:

- jedan predstavnik/ca PIU,
- jedan predstavnik/ca Opštine,
- dva predstavnika/ce projektom pogođenih lica.

Komisija će izvršiti ponovnu evaluaciju prethodno preduzetih korektivnih radnji i/ili objašnjenja koje se odnose na razloge zbog kojih nije potrebno preduzeti takve radnje, pri čemu će Komisija razmotriti alternative za postupanje po žalbi na način koji bi bio zadovoljavajući za podnosioca žalbe. Podnosilac žalbe će biti informisan o predloženim alternativnim korektivnim radnjama, pri čemu će takođe biti dodatno obaviješteni o daljim radnjama po pitanju alternativnih korektivnih radnji u roku od 3 mjeseca od dana potvrde prijema žalbe.

U bilo kom trenutku, podnosilac žalbe može zatražiti drugi pravni lijek, u skladu sa zakonodavnim okvirom Crne Gore.

Žalbeni mehanizam će biti u potpunosti operativan u svim fazama projekta, tj. prije početka izvođenja radova, tokom faze izvođenja radova, kao i tokom operativne faze. S tim u vezi, Ministarstvo i Opština će učiniti dostupnim žalbeni obrazac prije početka izvođenja radova, i to kako na gradilištu, tako i na njihovim zvaničnim internet stranicama. Žalbe se mogu dostaviti na sledeći način:

- U Opštini, putem popunjavanja žalbenog obrasca
- Elektronskim putem, na email adresu koja je navedena u nastavku
- Telefonskim putem, na broj telefona koji je naveden u nastavku

Izvođač(i) će prosljediti sve primljene žalbe opštinskom službeniku, kako bi on/ona mogao/la preduzeti dalje radnje. Žalbe koje se odnose na izvođenje radova će biti riješene od strane izvođača građevinskih radova, dok će upravljanje ovim žalbama biti praćeno od strane PIU i opštinskog službenika. Takođe, izvođač(i) su dužni da aktivno učestvuju u rešavanju žalbi tokom izvođenja radova, pri čemu moraju voditi evidenciju o gorepomenutom. Preporučuje se da izvođač(i) angažuju jednu osobu koja će biti zadužena za upravljanje žalbama tokom implementacije projekta.

Kontakt informacije za dostavljanje komentara i žalbi povodom projekta su dostupne u nastavku.

Vlada Crne Gore, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede n/r: Gdin Željko Furtula, Generalni direktor Direktorata za vodoprivredu Adresa: Rimski Trg 46, 81000 Podgorica/Crna Gora Telefon: + 382 20 482 108 E-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me
--

Važno je napomenuti da je PIU angažovala mlađeg asistenta za socijalna pitanja, koji će biti odgovoran/a za ispunjavanje zahtjeva definisanih ESF, a sve kako bi se osigurala usaglašenost sa SB ESF i politikama zaštite, pri čemu će ovo lice biti direktno zaduženo za komunikaciju sa opštinama, zainteresovanim stranama, kao i za žalbeni mehanizam.

Odgovornosti i obaveze mlađeg asistenta za socijalna pitanja su navedena u nastavku.

- Direktna saradnja sa višim socijalnim stručnjakom u cilju rešavanja pitanja i izazova koji se odnose na implementaciju ESF;
- Pružanje pomoći višem socijalnom stručnjaku u pripremi revizije socijalnih pitanja i relevantnih društvenih pitanja za različite planove za ublažavanje društvenih uticaja kao što su planovi za implementaciju SEP-a, akcioni planovi za preseljenje, monitoring procedura upravljanja radom i sveukupne aktivnosti i izvještavanje koje se odnosi na sistem upravljanja socijalnim pitanjima;
- Pružanje podrške prilikom implementacije, praćenja i monitoringa sprovođenja aktivnosti, a sve kako bi se osigurala implementacija Akcionih planova za preseljenje, Procedura upravljanja radom i relevantnih aspekata ESMP-a.
- Komunikacija sa zainteresovanim stranama o pitanjima socijalne održivosti i principa zaštite prava, kao i pružanje savjeta po pitanju tehničkih mogućnosti za društveni razvoj, posebno u vezi sa pitanjima koja se odnose na prinudno preseljenje, pitanja rada, planove za ublažavanje uticaja i strategije institucionalnog razvoja;
- Učestvuje i igra vodeću ulogu u kontroli portfolija koji se odnose na predmetna pitanja društvenog razvoja;
- Upravljanje zvaničnom web stranicom projekta i društvenim medijima, uključujući rad sa programerima web stranice, redovno ažuriranje informacija na društvenim mrežama i komunikacija sa ljudima putem ovih kanala informisanja;
- Praćenje odnosa sa medijima, uključujući pisanje i distribuciju saopštenja za javnost, odgovaranje na upite medija i vođenje evidencije o medijskim aktivnostima u vezi sa projektom;

- Omogućava široko zastupljeno i redovno objavljivanje informacija u vezi sa Projektom, obezbjeđuje vidljivost projekta i olakšava angažovanje zainteresovanih strana na način što će efikasno upravljati društvenim mrežama (Tviter, Fejsbuk);
- Upravljanje marketinškim materijalima, uključujući brošure, biltene i email obavještenja;
- Pronalaženje najpogodnijih mogućnosti za informisanje zainteresovanih strana o projektnim aktivnostima bilo u štampi, na TV-u ili onlajn;
- Izrada i implementacija godišnjeg plana rada i komunikacija, u saradnji sa višim socijalnim stručnjakom i menadžerom projekta;
- Pružanje podrške pri razvoju održivih lokalnih i nacionalnih mehanizama komunikacije i strategija putem obilaska lokacija kako bi se na adekvatan način odgovorilo na potrebe različitih grupa;
- Osigurati da su komunikacioni i informacioni kanali prilagođeni potrebama svih identifikovanih zainteresovanih strana;
- Vođenje evidencije žalbi kao obaveznog dijela žalbenog mehanizma kako bi se osiguralo da svaka pritužba ima individualni referentni broj i da se na odgovarajući način prati, kao i da su evidentirane radnje završene;
- Nadgleda rad konsultanata kako bi se osigurala konzistentnost i usklađenost sa standardima Banke;
- Učestvuje u aktivnostima monitoringa aktivnosti, uključujući operativne misije, sa fokusom na implementaciju aktivnosti;
- Učestvovanje u nadzoru projektnih aktivnosti i redovnom praćenju implementacije projekta, uključujući pružanje pomoći pri rešavanju novonastalih problema kako bi se osigurali rezultati na terenu i napredak po pitanju implementacije projekta;
- Održavanje aktivne komunikacije sa širokim spektrom ključnih aktera, uključujući razvojne partnere, privatni sektor i civilno društvo;
- Priprema zapisnike sa sastanaka u vezi sa implementacijom Projekta;
- Organizovanje relevantnih događaja uz podršku PIU;
- Preuzima druge dužnosti u skladu sa zahtjevima projekta ili prema uputstvima menadžera projekta i koordinatora projekta.

Ostale odgovornosti i obaveze mlađeg asistenta za socijalna pitanja su navedena u nastavku.

- U skladu sa smjernicama menadžera projekta, na dnevnoj i stalnoj osnovi, omogućiti kontinuiranu razmjenu informacija između institucija i PIU;
- Aktivno učešće u aktivnostima projektnog tima i pružanje visokokvalitetne tehničke podrške u realizaciji projektu, a u vezi sa identifikacijom, pripremom i implementacijom mjera upravljanja socijalnim rizicima, usaglašenošću sa ESMP-om i drugim aktivnostima usmjerenim na unapređenje društvene održivosti projekta;
- Pruža operativnu i tehničku podršku pri implementaciji projekta, u skladu sa odgovarajućim Okvirom zaštite životne sredine i socijalnih pitanja Svjetske banke (ESF), blisko saradujući sa i pod vođstvom starijih stručnjaka angažovanih na projektu;
- Vođenje dijaloga sa vladinim tijelima, a u vezi sa pitanjima koja se odnose na društveni razvoj i srodne teme, kao što su razvoj vođen zajednicom (CDD), društvena odgovornost, angažovanje građana, lokalna uprava, socijalna inkluzija i rodna ravnopravnost;
- Priprema izvještaja na osnovu informacija prikupljenih tokom sprovođenja planova socijalnog upravljanja i javnih konsultacija u saradnji sa stručnjacima za životnu sredinu i višim socijalnim stručnjakom;
- Organizacija prikupljanja/razmjene informacija između ministarstava/institucija i drugih zainteresovanih strana i Banke i konsultanata angažovanih u konkretnim projektnim aktivnostima;
- Obavlja i druge zadatke i odgovornosti koje joj dodijeli menadžer projekta.

Kontakt informacije mlađeg asistenta za socijalna pitanja su navedena u nastavku.

<p>Jedinica za implementaciju projekta (PIU) Marina Bulatović, Mlađi asistent za socijalna pitanja Telefon: +382 68 634 889 Email: mbulatovicdip@gmail.com</p>
--

11.IMPLEMENTACIJA AKCIONOG PLANA OTKUPA ZEMLJIŠTA

11.1. ODGOVORNOSTI U IMPLEMENTACIJI

PIU je odgovorna za implementaciju projekta. Međutim, procesi koji se odnose na eksproprijaciju predstavljaju takođe i odgovornost drugih institucija koje su uključene u Projekat, a koje su prikazane u tabeli u nastavku.

Tabela 7: Odgovornosti za implementaciju RAP-a

INSTITUCIJA/ORGANIZACIJA	ULOGE I ODGOVORNOSTI
PIU	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odgovorna za implementaciju RPF/RAP i ostale projektne dokumentacije. ▪ Podizanje svijesti među opštinskim službenicima u vezi sa zahtjevima definisanim RPF i RAP ▪ Objavlivanje informacija i dokumentacije kako bi bila dostupna svim licima i zajednicama pogođenim projektom i organizacija javnih sastanaka u saradnji sa Opštinom ▪ Vođenje evidencije o konsultativnim aktivnostima ▪ Direktna komunikacija i posjećivanje vlasnika i korisnika zemljišta; pružanje pomoći osjetljivim licima/domaćinstvima, preseljenim licima i izbjeglicama u saradnji sa opštinskim centrom za socijalni rad ▪ U saradnji sa opštinskim službenikom: obrada i upravljanje žalbama, prijem žalbi, potvrđivanje prijema žalbi, vođenje objedinjenog registra žalbi, sva ostala pitanja u vezi sa žalbenim mehanizmom ▪ Monitoring i izvještavanje SB u vezi sa eksproprijacijom ▪ Zajednički javni sastanci sa lokalnim zajednicama, kao i obuke/radionice sa licima pogođenim projektom, u saradnji sa Opštinom i izvođačima radova ▪ Informisanje vlasnika, korisnika zemljišta i javnosti o lokaciji izvođenja radova, napretku radova, tj. obavještenja o svim aktivnostima po pitanju izvođenja radova; izvještaji o monitoringu životne sredine i socijalnih pitanja, kao i bilo koja i sva ostala zvanična projektne dokumentacija (odobrena od strane SB).
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vršenje isplata po osnovu eksproprijacije (sa posebnog računa, na koji Opština Plav deponuje sredstva)
Uprava za nekretnine Crne Gore	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostavljanje Centralne komisije za procjenu vrijednosti nepokretnosti, koja je odgovorna za procjenu vrijednosti zemljišta i posjeda koji su pod uticajem projekta ▪ Putem svoje područne jedinice u Plavu, Uprava sprovodi i upravlja procesom eksproprijacije
Opština Plav	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Objavlivanje javnog interesa ▪ Saradnja sa PIU u različitim aktivnostima koje se odnose na identifikaciju pogođenih vlasnika/korisnika zemljišta, organizacija sastanaka sa pogođenim licima, objavlivanje informacija, javne konsultacije, pokretanje postupka eksproprijacije, radovi, upravljanje saobraćajem, žalbeni mehanizam, itd. ▪ Pregovaranje i aktivnosti po pitanju eksproprijacije, prije početka izvođenja radova ▪ Obezbeđivanje sredstava za eksproprijaciju ▪ Upravljanje žalbama koje se dostavljaju Opštini ▪ Zajednički javni sastanci sa predstavnicima lokalnih zajednica i obuke/radionice sa licima pogođenim projektom, u saradnji sa PIU i izvođačem radova
Projektant	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacija sastanaka sa lokalnim zajednicama, u saradnji sa opštinama, a povodom projektne odluke ▪ Revizija projekta kako bi se osiguralo da je preseljenje izbjegnuto ili svedeno na minimum (u najvećoj mogućoj mjeri)
Izvođač(i) radova	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informisanje vlasnika i korisnika zemljišta o lokacijama izvođenja radova, a u vezi sa planom i početkom izvođenja radova, i to putem postavljanja zvaničnih građevinskih tabli, koje će se nalaziti na početnoj i završnoj tački projektne dionice ▪ Zajednički javni sastanci sa predstavnicima lokalnih zajednica i obuke/radionice sa licima pogođenim projektom, u saradnji sa Opštinom i PIU

INSTITUCIJA/ORGANIZACIJA	ULOGI I ODGOVORNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Preduzimanje svih mjera neophodnih za obezbjeđivanje gradilišta, smanjenje remećenja usled izvođenja radova, kao i obezbjeđivanje nesmetanog pristupa posjedima u zoni izvođenja radova ▪ Prosljeđivanje primljenih žalbi opštini na dalje postupanje ▪ Objavljivanje informacija pismenim putem – brošure, poster, flajeri, itd.
<p>Pružaoци usluga (opštinski centar za socijalno staranje, biro rada, organizacije koje pružaju obuke)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružanje pomoći pri obnavljanju sredstava za život, u saradnji sa PIU, gdje je to potrebno
<p>Nezavisna treća strana, koju će angažovati PIU</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Priprema izvještaja o reviziji sprovedenog procesa, nakon završetka procesa eksproprijacije, a u skladu sa RPF i RAP

○ Monitoring, evaluacija i izvještavanje

PIU će sprovoditi monitoring i evaluaciju implementacije RAP-a, kako posredstvom internih institucionalnih nadležnosti, tako i putem nezavisnog eksternog monitoringa. Monitoring procesa eksproprijacije će biti sproveden od strane PIU kako bi se:

- utvrdilo da li se aktivnosti realizuju u skladu sa planiranom dinamikom, kao i da li se poštuju definisani rokovi;
- osiguralo da su standardi života lica pogođenih projektom obnovljeni ili poboljšani;
- procijenilo da li su dovoljne mjere kompenzacije/obnavljanja koje su definisane;
- identifikovali potencijalni problemi; i
- identifikovale metode ublažavanja svi identifikovanih problema.

PIU će voditi bazu podataka o eksproprijaciji, i to za sve porodice čiji posjedi su predmet eksproprijacije (uključujući i one koji nisu vlasnici). Podaci/informacije će se ažurirati periodično, a sve kako bi se pratio razvoj okolnosti i prilika u ovim porodicama.

Indikatori koji će biti korišćeni tokom monitoringa obuhvataju sledeće:

- Ukupne troškove za potrebe eksproprijacije i kompenzacije;
- Broj PAP, po kategorijama;
- Broj parcela koje su u privatnom vlasništvu, a koje je Izvođač radova identifikovao kao parcele koje moraju biti privremeno zauzete tokom izvođenja radova (vrsta parcele, iznos plaćene nadoknade, vremenski period tokom kog će parcele biti zauzete);
- Broj javnih sastanaka i konsultacija održanih sa PAP;
- Broj i procenat potpisanih sporazuma o naknadi;
- Broj lica koja traže posebnu pomoć, uključujući vrstu pomoći koja je pravovremeno pružena osjetljivim licima/domaćinstvima;
- Broj lica kojima je isplaćena naknada u određenom periodu, uključujući podjelu po vrsti i iznosu kompenzacije;
- Broj i vrsta žalbi u vezi sa eksproprijacijom (broj žalbi, broj i procenat riješenih žalbi u definisanim rokovima, broj i procenat lica koja su zadovoljna ishodom, tj. odgovorom na njihove žalbe/komentare, uključujući podjelu po polu), kao i broj sudskih sporova koji se odnose na eksproprijaciju;
- Broj uspješnih preseljenja domaćinstava (nova lokacija, nivo prihoda);
- Broj slučajeva u kojim su poljoprivredne aktivnosti ponovo uspostavljene uspješno, a nakon eksproprijacije ili ograničenog pristupa usled realizacije projekta (nivo prihoda).

PIU će pripremati i dostavljati godišnje Izvještaje o napretku projekta SB, u kojim će biti prikazan napredak koji je postignut po pitanju implementacije RAP-ova.

Pored toga, PIU će omogućiti pripremu Izvještaja o reviziji sprovedenog procesa nakon što se završi proces eksproprijacije, pri čemu će ovaj izvještaj pripremiti nezavisni ekspert.

11.2. INDIKATIVNI VREMENSKI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU RAP-A

Pripremi ovog RAP-a prethodilo je potpisivanje ugovora o kreditu između Ministarstva finansija i socijalnog staranja Crne Gore i SB, u iznosu od 15 miliona EUR, a za potrebe implementacije projekta i izgradnje obaloutvrda na rijekama Lim i Grnčar.

Tokom 2022. godine, a nakon sprovođenja procjene vrijednosti nepokretnosti od strane Komisije, Ministarstvo će objaviti javni poziv sa ciljem pokušavanja postizanja dogovora o sporazumnim naknadama sa licima pogođenim projektom, pri čemu će definisati rok za završetak procesa eksproprijacije. U skladu sa informacijama dostavljenim od strane Opštine, još uvijek nije definisan vremenski okvir za realizaciju ovih aktivnosti. Stoga, još uvijek nije precizno definisan vremenski okvir za implementaciju RAP-a. Ministarstvo i Opština će pružiti pravovremene informacije u napretku po pitanju realizacije ovih aktivnosti, a koje će objaviti na svom zvaničnom sajtu, dok će o istom direktno obavijestiti i lica pogođena projektom, kada to bude potrebno. Konačno, i ovaj dokument će biti ažuriran u skladu sa daljim aktivnostima.

Međutim, okvirni raspored aktivnosti je sledeći:

- Maj 2022. godine: Opština će koordinirati aktivnosti sa područnom jedinicom Uprave za nekretnine, koja će da sprovede proces procjene vrijednosti nepokretnosti koje će biti predmet eksproprijacije;
- Jun 2022. godine: Nakon završetka procesa procjene vrijednosti nepokretnosti, korisnik eksproprijacije, tj. Opština će deponovati potrebni iznos sredstava na posebni Escrow račun kod Ministarstva finansija, koje je dalje zaduženo za vršenje isplata po ovom osnovu;
- Jun 2022. godine: Područna jedinica Uprave za nekretnine će početi da poziva vlasnike zemljišta na individualne sastanke, na kojim će im biti predočena predložena kompenzacija (vrsta i iznos kompenzacije);
- Jul –Avgust 2022. godine: Vlasnici posjeda će biti u potpunosti isplaćeni, odnosno dobiće kompenzaciju za ekspropisano zemljište;
- Septembar 2022: Ministarstvo će objaviti javni tender za izvođenje radova u Plavu po pitanju regulacije korita rijeke Lim;
- Januar 2023. godine: Početak izvođenja radova. Važno je napomenuti da će radovi početi tek kada svi vlasnici budu u potpunosti isplaćeni, odnosno kada dobiju kompenzaciju za njihove ekspropisane posjede.

11.3. BUDŽET ZA IMPLEMENTACIJU RAP-A

Troškovi eksproprijacije će biti plaćeni iz budžeta Opštine. Troškovi pružanja socijalne pomoći osjetljivim grupama stanovništva će ići na teret Ministarstva i Opštine.

S obzirom na to da Komisija još uvijek nije sprovela proces procjene vrijednosti nepokretnosti, detaljan pregled kompenzacije po kategorijama zemljišta i posjeda nije dostupan u ovoj fazi projekta. Detaljan budžet će biti pripremljen nakon završetka procjene vrijednosti nepokretnosti, a obuhvataće sledeće stavke:

- Kompenzaciju za ekspropisano zemljište, u iznosu zamjenske cijene, uključujući usjeve i zasade
- Druge vrste kompenzacije, u skladu sa Matricom prava

RAP će biti ažuriran kada bude dostupna detaljna procjena troškova.

PRILOZI

PRILOG 1: ŽALBENI FORMULAR

Referentni broj:	
Ime i prezime (opciono):	
Opciono, izaberite jednu od navedenih stavki	☐ Molim Vas da ne otkrivete moj identitet bez mog odobrenja ☐ Želim da podnesem anonimnu žalbu
Molimo označite na koji način želite da Vas kontaktiramo (putem pošte, telefona, mejla)	☐ Putem pošte: Navedite Vašu adresu: _____ ☐ Putem telefona: _____ ☐ Putem mejla: _____
Opis povoda za podnošenje žalbe	Šta se dogodilo? Gdje se dogodilo? Kome se dogodila situacija? Koji je ishod problema?
Datum događaja / žalba	
	☐ Jednokratni događaj/žalba (datum _____) ☐ Dogodilo se više puta (koliko puta? _____) ☐ Tekući problem (problem se dešava u ovom trenutku)
Na koji način želite da problem bude riješen?	

Potpis: _____

Datum: _____

Molimo Vas da dostavite na sledeću adresu:

<p>Vlada Crne Gore, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede N/R: Gdin Željko Furtula, Generalni direktor Direktorata za vodoprivredu Adresa: Rimski Trg 46, 81000 Podgorica/Crna Gora Telefon: + 382 20 482 108 E-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me</p>
--

PRILOG 2: UPITNIK KORIŠĆEN ZA PRIKUPLJANJE PODATKA

#1 – UPITNIK ZA VLASNIKE/KORISNIKE ZEMLJIŠTA (koji žive na pogođenim parcelama)

Referentni broj upitnika	
Datum anketiranja:	
Vrijeme početka anketiranja:	_____ h, _____ min
Ime i prezime anketara:	
<i>Popunjava koordinator na terenu:</i>	
Upitnik provjerio/la:	(potpis)
Datum verifikacije:	
Komentari koordinatora:	
Lokalitet /Mjesna zajednica:	
Adresa:	
Katastarski broj parcele:	
Fotografije (referentni broj):	
Ime i prezime ispitanika:	
Kontakt telefon:	

1. UVOD

1.1. Da li ste bili informisani o planiranoj eksproprijaciji? Od strane koga? Kada?

1.2. Da li ste zadovoljni sa nivoom informacija koji ste do danas dobili? (ocijenite od 1 do 5, gdje je 1 najniža ocjena)

1.3. Šta mislite koji je najefikasniji način da se informišete o detaljima ovog projekta?

- Sastanci sa opštinskim predstavnicima Sastanci sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
 Putem javnih sastanaka Putem letaka Putem dnevnih novina Putem radija Putem televizije
 Neki drugi način _____

2. OPŠTI PODACI O POGOĐENOJ NEKRETNINI KOJA JE PREDMET EKSPROPRIJACIJE:

Ukupna površina parcele:	_____ m ²
Ukoliko ne znate tačnu površinu parcele, molimo vas navedite približnu površinu:	_____ m ²
Da li je cijela parcela pogođena eksproprijacijom:	DA ili NE Ako NE, navedite površinu parcele koja je pogođena: _____ m ²
Vrsta nekretnine:	a) Stambeni objekat bez zemljišta b) Stambeni objekat sa poljoprivrednim zemljištem c) Stambeni objekat sa drugom vrstom zemljišta (navesti vrstu _____) d) Stambeni objekat sa formalnim ili neformalnim biznisom (pored ovog upitnika, mora se popuniti i upitnik za biznise) e) Ljetnikovac/vikendica bez zemljišta f) Ljetnikovac/vikendica sa poljoprivrednim zemljištem g) Drugo _____
Stambeni objekti (porodična kuća, stan, itd.):	_____ (napišite vrstu, broj i svrhu za koju se koriste stambeni objekti) _____ (napišite prosječan broj godina starosti stambenih objekata)

	_____ (da li će neki od stambenih objekata biti srušeni za potrebe projekta, ako da navesti koji) Da li su objekti bili izgrađeni sa dozvolama ili ne? _____
Pomoćni objekti (ograda, šupa, itd.):	_____ (napišite vrstu, broj i svrhu za koju se koriste pomoćni objekti) _____ (napišite prosječan broj godina starosti pomoćnih objekata) _____ (da li će neki od objekata biti srušeni za potrebe projekta, ako da navesti koji) Da li su pomoćni objekti bili izgrađeni sa ili bez dozvole? _____
Da li je ispitanik (njegova/njena porodica) vlasnik zemljišta?	DA ili NE
<u>AKO JE ISPITANIK/DOMAĆINSTVO VLASNIK ZEMLJIŠTA:</u>	
Suvlasništvo?	DA ili NE (ako DA, ko su ostali vlasnici?)
Da li je vlasništvo formalno registrovano?	DA ili NE
Da li je proces legalizacije u toku?	DA ili NE (ako DA, u kojoj fazi je sada legalizacija?)
Da li neko drugi osim vlasnika/suvlasnika koristi zemljište?	DA ili NE _____ (ako je odgovor DA, navesti kontakt podatke osobe koja koristi zemljište)
<u>AKO JE ISPITANIK/DOMAĆINSTVO KORISNIK ZEMLJIŠTA:</u>	
Formalni zakupoprимci?	DA ili NE (ako DA, da li je zemljište PRIVATNO ili DRŽAVNO? označiti jedno ili drugo)
Koristi se na osnovu neformalnog dogovora?	DA ili NE (ako DA, s kim je postignut dogovor?)
Potpuno neformalno?	DA ili NE (ako DA, kako i kada ste došli u posjed zemljišta?)
<u>PODACI O PRAVNIM SPOROVIMA:</u>	
Da li je bilo pravnih sporova u posljednje 3 godine u vezi sa parcelom ili imovinom na parceli?	DA ili NE
Ako DA	
Kratki opis:	

Zapažanja ili komentari:

3. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI I UZGOJ STOKE (ako ih ima)

3.1. Na pogođenom dijelu parcele, nalazi se:

Poljoprivredno zemljište

Da li zemljište koristite za sjetvu? Da Ne (preskočite sljedeća pitanja)

Šta sijete? _____

Tipičan prinos na ovoj zemlji _____ kg

Žetva čini prosječan procenat Vaše ukupne hrane? 10% 30% 50% 75% 90% _____

Da li prodajete ono što posijete? Da Ne (preskočite sljedeća pitanja)

Žetva je Vaš primarni izvor zarade? Da Ne Žetva je Vaš sekundarni izvor zarade? Da Ne

Voćnjak

Šta je sve u voćnjaku: _____

Sadnice su stare: 5 godina 20 godina 50 godina _____

Da li berete plodove iz voćnjaka? Da Ne

Tipičan prinos voćnjaka: _____ kg

Žetva čini prosječan % Vaše ukupne hrane? 10% 30% 50% 75% 90% _____

Da li prodajete voće? Da Ne (preskočite sljedeća pitanja)

Žetva je Vaš primarni izvor zarade? Da Ne Žetva je Vaš sekundarni izvor zarade? Da Ne

Livada/pašnjak Da li koristite livadu /pašnjak i u koju svrhu? _____

Da li uzgajate životinje na farmi? (koje?) _____

Ako da, za šta koristite životinje? a) za moje potrebe b) za prodaju proizvoda c) oboje

Drugo Šta? _____

Zapažanja ili komentari:

4. OPŠTI PODACI O POGOĐENIM ČLANOVIMA DOMAĆINSTAVA

Podaci o ispitanikovim članovima domaćinstva

	Veza sa glavom domaćinstva (GD)	Godina rođenja	Pol		Stepen obrazovanja	Zaposlen / nezaposlen	Da li član domaćinstva može da čita i piše?	Ranjivost*
1	GD		M	Ž				
2			M	Ž				
3			M	Ž				
4			M	Ž				
5			M	Ž				
6			M	Ž				
7			M	Ž				

* Ranjivost može biti: fizička invalidnost, mentalna invalidnost, hronična bolest, starija osoba, jednočlano domaćinstvo, nezaposlen, drugo

Zapažanja ili komentari:

5. DRUŠTVENO-EKONOMSKI PODACI O POGOĐENOM DOMAĆINSTVU

5.1. Ukupan prihod domaćinstva

U koju od sljedećih kategorija spada Vaš prosječan ukupan mjesečni prihod Vašeg domaćinstva:

Manje od 200 EUR	
Između 200 i 400 EUR	
Između 400 i 750 EUR	
Između 750 i 1000 EUR	
Više od 1000 EUR	

Ukoliko domaćinstvo ima više hranitelja molimo podatke prikažite zbirno

Od navedenog koji su Vaši glavni izvori prihoda:			
Plate		Penzije	
Poljoprivredna proizvodnja		Vlada ili druga pomoć	
Mali biznis		Drugo (navedite):	
Doznake		Drugo (navedite):	

(5: najvažnije, 4 veoma važno, itd... – 1: zanemarljivo malo ili nije primjenjivo)

5.2. Koliko ste zadovoljni Vašom finansijskom situacijom (molimo ocijenite od 1 do 5, gdje je 1 najniže): _____

Zapažanja ili komentari:

6. UTICAJI PROJEKTA I ŽELJENA NAKNADA

6.1. Šta pretpostavljate da bi mogli biti Vaši glavni problemi uzrokovani projektom?

	Gubitak izvora izdržavanja	Premještanje poljoprivredne djelatnosti	Drugo (navesti):	Drugo (navesti):
Muški član domaćinstva				
Ženski član domaćinstva				

(5: najvažnije, 4 veoma važno, itd. – 1: zanemarljivo malo ili nije primjenjivo)

6.2. Kako mislite da je moguće riješiti navedene probleme?

6.3. Šta smatrate da bi bila najbolja naknada za Vas?

	Novčana naknada	Zamjensko poljoprivredno zemljište	Drugo (navesti):	Drugo (navesti):
<i>Muški član domaćinstva</i>				
<i>Ženski član domaćinstva</i>				

6.4. Koji su Vaši planovi poslije eksproprijacije?

Zapažanja ili komentari:

Komentari i zapažanja anketara (poteškoće na koje se naišlo, dodatna opažanja, itd.)

--

Vrijeme završetka anketiranja:

____ h, ____ min

#2 – UPITNIK ZA VLASNIKE/KORISNIKE ZEMLJIŠTA (koji ne žive na pogođenim parcelama)

Referentni broj upitnika	
Datum anketiranja:	
Vrijeme početka anketiranja:	_____ h, _____ min
Ime i prezime anketara:	
Popunjava koordinator istraživanja:	
Upitnik provjerio/la:	(potpis)
Datum verifikacije:	
Komentari koordinatora:	
Lokalitet /Mjesna zajednica:	
Adresa:	
Katastarski broj parcele:	
Fotografije (referentni broj):	
Ime i prezime ispitanika:	
Kontakt telefon:	

1. UVOD

1.2. Da li ste bili informisani o planiranoj eksproprijaciji? Od strane koga? Kada?

1.2. Da li ste zadovoljni sa nivoom informacija koji ste do danas dobili? (ocijenite od 1 do 5, gdje je 1 najniža ocjena)

1.3. Šta mislite koji je najefikasniji način da se informišete o detaljima ovog projekta?

- Sastanci sa opštinskim predstavnicima Sastanci sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
 Putem javnih sastanaka Putem letaka Putem dnevnih novina Putem radija Putem televizije
 Neki drugi način _____

2. OPŠTI PODACI O POGOĐENOJ NEKRETNINI KOJA JE PREDMET EKSPROPRIJACIJE:

Ukupna površina parcele ¹¹ :	_____ m ²
Ukoliko ne znate tačnu površinu parcele, molimo vas navedite približnu površinu:	_____ m ²
Da li je cijela parcela pogođena eksproprijacijom:	DA ili NE Ako NE, navedite površinu pogođenog dijela: _____ m ²
Vrsta zemljišta:	a) Poljoprivredno zemljište koje se koristi za usjeve ili uzgoj životinja b) Neiskorišteno poljoprivredno zemljište c) Građevinsko zemljište d) Šuma e) Livada/pašnjak f) Ostalo _____
Da li postoje neki izgrađeni objekti na zemljištu?	DA ili NE (ako je odgovor NE, preskočiti pitanja ispod) _____ (napišite vrstu, broj i namjenu objekata) _____

¹¹ Ukoliko vlasnik posjeduje više parcela koje će biti predmet eksproprijacije, navesti sve parcele koje će biti predmet eksproprijacije.

	(napišite prosječne godine starosti objekata) _____ (da li će neki od objekata biti srušeni za potrebe projekta, ako da navesti koji) Da li su objekti bili izgrađeni sa dozvolama ili ne? _____
Da li je ispitanik (ili njegova/njena porodica) vlasnik zemljišta?	DA ili NE

AKO JE ISPITANIK VLASNIK ZEMLJIŠTA:

Suvlasništvo?	DA ili NE (ako je odgovor DA, ko su ostali vlasnici?) _____
Da li je vlasništvo formalno registrovano?	DA ili NE
Da li je u toku proces legalizacije?	DA ili NE (ako je odgovor DA, u kojoj fazi je legalizacija sada?) _____
Da li neko drugi osim vlasnika/suvlasnika koristi zemljište?	DA ili NE (ako je odgovor DA, navesti kontakt podatke osobe koja koristi zemljište)

AKO JE ISPITANIK KORISNIK ZEMLJIŠTA:

Formalni zakupoprincipi?	DA ili NE (ako DA, da li je zemljište PRIVATNO ili DRŽAVNO? označiti jedno ili drugo)
Koristi se na osnovu neformalnog dogovora?	DA ili NE (ako DA, s kim je dogovor postignut?) _____
Potpuno neformalno?	DA ili NE (ako DA, kako i kada ste došli u posjed zemljišta?) _____

PODACI O PRAVNIM SPOROVIMA:

Da li je bilo pravnih sporova u posljednje 3 godine u vezi sa parcelom ili imovinom na parceli?	DA ili NE
Ako DA Kratki opis:	

Zapažanja ili komentari:

3. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI I UZGOJ STOKE (ako ih ima)

3.1. Na pogođenom dijelu parcele, nalazi se:

Poljoprivredno zemljište

Da li zemljište koristite za sjetvu? Da Ne (preskočite sljedeća pitanja)

Šta sijete? _____

Tipičan prinos na ovoj zemlji _____ kg

Žetva čini prosječan procenat Vaše ukupne hrane? 10% 30% 50% 75% 90% _____

Da li prodajete ono što posijete? Da Ne (preskočite sljedeća pitanja)

Žetva je Vaš primarni izvor zarade? Da Ne Žetva je Vaš sekundarni izvor zarade? Da Ne

Voćnjak

Šta je sve u voćnjaku: _____

Sadnice su stare: 5 godina 20 godina 50 godina _____

Da li berete plodove iz voćnjaka? Da Ne

Tipičan prinos voćnjaka: _____ kg

Žetva čini prosječan procenat Vaše hrane? 10% 30% 50% 75% 90% _____

Da li prodajete voće? Da Ne (preskočite sljedeća pitanja)

Žetva je Vaš primarni izvor zarade? Da Ne Žetva je Vaš sekundarni izvor zarade? Da Ne

Livada/pašnjak Da li koristite livadu/pašnjak i u koju svrhu? _____

- Da li uzgajate životinje na farmi?** (koje?) _____
- Ako da, za šta koristite životinje?
- a) za moje potrebe b) za prodaju proizvoda c) oboje
- Drugo** šta? _____

Zapažanja ili komentari:

4. OPŠTI PODACI O ISPITANIKOVIM ČLANOVIMA DOMAĆINSTVA

	Veza sa glavom domaćinstva (GD)	Godina rođenja	Pol		Stepen obrazovanja	Zaposlen / nezaposlen	Da li član domaćinstva može da čita i piše?	Ranjivost*
1	GD		M	Ž				
2			M	Ž				
3			M	Ž				
4			M	Ž				
5			M	Ž				
6			M	Ž				
7			M	Ž				

* Ranjivost može biti: fizička invalidnost, mentalna invalidnost, hronična bolest, starija osoba, jednočlano domaćinstvo, nezaposlen, drugo

Zapažanja ili komentari:

5. DRUŠTVENO-EKONOMSKI PODACI O POGOĐENOM DOMAĆINSTVU

5.1. Ukupan prihod domaćinstva

U koju od sljedećih kategorija spada Vaš prosječan ukupan mjesečni prihod Vašeg domaćinstva:

Manje od 200 EUR	
Između 200 i 400 EUR	
Između 400 i 750 EUR	
Između 750 i 1000 EUR	
Više od 1000 EUR	

Ukoliko domaćinstvo ima više hranitelja molimo podatke prikazite zbirno

Od navedenog, koji su Vaši glavni izvori prihoda:

Plate	Penzije	
Poljoprivredna proiz.	Vlada ili druga pomoć	
Mali biznis	Drugo (navedite):	
Doznake	Drugo (navedite):	

(5: najvažnije, 4 veoma važno, itd... – 1: zanemarljivo malo ili nije primjenjivo)

5.2. Koliko ste zadovoljni sa Vašom finansijskom situacijom (molimo ocijenite od 1 do 5, gdje je 1 najniže): _____

Zapažanja ili komentari:

6. UTICAJI PROJEKTA I ŽELJENA NAKNADA

6.1. Šta pretpostavljate da bi mogli biti Vaši glavni problemi uzrokovani projektom?

	Gubitak izvora održavanja	Premještanje poljoprivredne djelatnosti	Drugo (navesti):	Drugo (navesti):
Muški član domaćinstva				
Ženski član domaćinstva				

(5: najvažnije, 4 veoma važno, itd... – 1: zanemarljivo malo ili nije primjenjivo)

6.2. Kako mislite da je moguće riješiti navedene probleme?

6.3. Šta smatrate da bi bila najbolja naknada za Vas?

	Novčana naknada	Zamjensko poljoprivredno zemljište	Drugo (navesti):	Drugo (navesti):
<i>Muški član domaćinstva</i>				
<i>Ženski član domaćinstva</i>				

6.4. Koji su Vaši planovi poslije eksproprijacije?

Zapažanja ili komentari:

Komentari i zapažanja anketara (poteškoće na koje se naišlo, dodatna opažanja, itd.)

--

Vrijeme završetka anketiranja

____ h, ____ min

PRILOG 3: IZJAVA O SAGLASNOSTI

Ja _____ (Ime i prezime), lična karta broj: _____, nastanjen/a u _____ (grad, opština i adresa prebivališta) u svojstvu ispitanika dobrovoljno dajem:

IZJAVU O SAGLASNOSTI ZA OBRADU I KORIŠĆENJE LIČNIH PODATAKA

Svojim potpisom potvrđujem da sam od strane **E3 d.o.o., Serdara Jola Piletića, br. 24, Podgorica, Crna Gora** (u daljem tekstu kontrolor), prethodno obavješten/a o razlozima prikupljanja ličnih podataka i davanja ove saglasnosti u skladu sa članom XX. Zakona o zaštiti ličnih podataka („Službeni list“, br. 79/08, 70/09, 44/12 and 22/17), a u svrhu implementacije Projekta „Sanacija rječnog korita na rijekama Grnčar i Lim“.

S tim u vezi, dobrovoljno dajem saglasnost da kontrolor obrađuje i koristi moje lične podatke, te da iste može dostavljati Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Svjetskoj banci (SB), samo u svrhu koja je prethodno navedena. Lični podaci za koje dajem saglasnost da budu predmet obrade od strane E3 d.o.o. su: ime i prezime, godina rođenja, pol, adresa prebivališta, e-mail adresa, kontakt telefon/mobilni, stepen obrazovanja, zdravstveno stanje, vrsta i broj identifikacione isprave.

Od strane kontrolora sam upoznat/a da u bilo kojem trenutku, u potpunosti ili djelimično i bez naknade, mogu slobodno povući svoju izjavu dostavljanjem obavijesti na adresu E3 d.o.o., Serdara Jola Piletića, br. 24, Podgorica, Crna Gora ili e-poštom na adresu: Serdara Jola Piletića, br. 24, Podgorica. Takođe, upoznat/a sam da će kontrolor moje lične podatke čuvati onoliko dugo koliko je potrebno radi ispunjenja svrhe za koju se obrađuju, osim ako kontrolora ne obvezuju dodatni zakonski rokovi za njihovo čuvanje.

Povlačenje ove izjave neće uticati na zakonitost obrade koja je sprovedena prije nego što ste povukli izjavu.

Ime i prezime: _____

Potpis: _____

Datum i vrijeme potpisa: ____ . ____ . 2022. godine, u ____ h ____ min

Pravni osnov za prikupljanje, obradu i čuvanje ličnih podataka je Vaša dobrovoljna, pismena saglasnost koju dajete potpisivanjem ove izjave. Potpisivanjem ove izjave Vi dajete saglasnost za dalju obradu Vaših ličnih podataka koje budete naveli u anketnom upitniku koji je sastavni dio ove izjave. Lični podaci se prikupljaju radi obrade u svrhu implementacije Projekta „Sanacija rječnog korita na rijekama Grnčar i Lim“.

Informacije u okviru ovog projekta korišće se samo na načine koji neće otkriti ko ste. Niti u jednoj publikaciji u okviru ovog projekta nećete biti identifikovani i Vaš identitet učesnika Projekta je povjerljiv.

Vaši podaci će biti zaštićeni od neovlašćenog pristupa ili zloupotrebe, te će se s njima postupati u skladu sa zakonskim propisima uz odgovarajuće sigurnosne mjere.

PRILOG 4: SUMARNI PREGLED CENZUS BAZE PODATAKA, UKLJUČUJUĆI PODATKE KOJI NISU POVJERLJIVI

Br.	Katastarska opštine	Broj parcele	Privatno/ državno	Potpuna ili djelimična eksproprijacija	Ukupna površina parcele (m ²)	Ukupna površina ekspropisanog dijela (m ²)	% ekspropisano	Objekti (poslovni ili stambeni) na pogodnom ili nepogodnom dijelu zemljišta	Drugi posjedi na ekspropisanom dijelu zemljišta (prirodni resursi)	Drugi posjedi na ekspropisanom dijelu zemljišta (pomoćni objekti)
1	Brezojevice 1	Dio 620/1	Privatno	Dio parcele	2.540	1.972	77.63%	-	-	-
2	Brezojevice 1	Dio 621/1	Privatno	Dio parcele	1.145	317	27.68%	-	-	-
3	Brezojevice 1	Dio 620/2	Privatno	Dio parcele	3.020	84	2.78%	-	-	-
4	Brezojevice 1	Dio 620/3	Privatno	Dio parcele	740	18	2.43%	-	-	-
5	Brezojevice 1	Dio 621/2	Privatno	Dio parcele	17.250	49	0.28%	-	-	-
6	Plav	2344	Privatno	Dio parcele	4.193	21	0.50%	-	-	-
7	Plav	2345	Privatno	Dio parcele	13.047	1.447	11.09%	-	-	-
8	Plav	2346	Privatno	Dio parcele	7.873	1.148	14.58%	-	-	-
9	Plav	2352	Privatno	Dio parcele	4.963	436	8.78%	-	-	-
10	Plav	2353/1	Privatno	Dio parcele	3.719	437	11.75%	-	-	-
11	Plav	2440/1	Privatno	Dio parcele	6.688	447	6.68%	-	-	-

PRILOG 5: OBAVJEŠTENJE O SOCIO-EKONOMSKOM ISTRAŽIVANJU

OBAVJEŠTENJE O ANKETIRANJU

VLASNIKA/KORISNIKA PARCELA I OBJEKATA KOJE ĆE BITI PREDMET EKSPROPRIJACIJE

U SKLOPU PROJEKTA SANACIJE RJEČNOG KORITA NA RIJEKAMA GRNČAR I LIM

Obavještavamo vas da će se u periodu od **3.3.2022. do 13.3.2022.** godine vršiti anketiranje vlasnika/korisnika nekretnina koje su predviđene za eksproprijaciju na području Opštine Plav, a u vezi planirane sanacije rječnog korita na rijeci Grnčar.

Mapa u nastavku prikazuje projektno područje, te parcele koje su predviđene da budu eksproprijisane. **Parcele označene zelenom bojom će biti predmet anketiranja.**

Svrha ove ankete je prikupljanje socio-ekonomskih podataka o domaćinstvima i pojedincima koji žive ili rade na posjedima obuhvaćenim eksproprijacijom, kako bi se uspostavio što pravedniji sistem otkupa zemljišta i kako bi Opština Plav u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore mogla bolje da planira svoje aktivnosti u tom pravcu.

Prikupljeni podaci iz ankete su povjerljivi i isti će se koristiti u svrhe izrade dokumenta „Plan otkupa zemljišta“ (RAP) za potrebe projekta.

Organizaciju i sprovođenje anketiranja će vršiti konsultanti E3 d.o.o. angažovane u cilju pružanja stručne podrške projektu.

U slučaju da ne možete prisustvovati anketiranju u navedenom terminu, molimo Vas da nam se obratite do 13.3.2022.g. pozivom na tel. 020/227-501 ili e-mail: office@e3consulting.co.me, kako bismo Vas mogli direktno kontaktirati i sprovesti telefonsko anketiranje o našem trošku.

Ukoliko niste sigurni da li će Vaša parcela biti predmet eksproprijacije, molimo da se javite na gore navedeni broj kako bismo Vam pomogli.

Unaprijed se zahvaljujemo na saradnji.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore

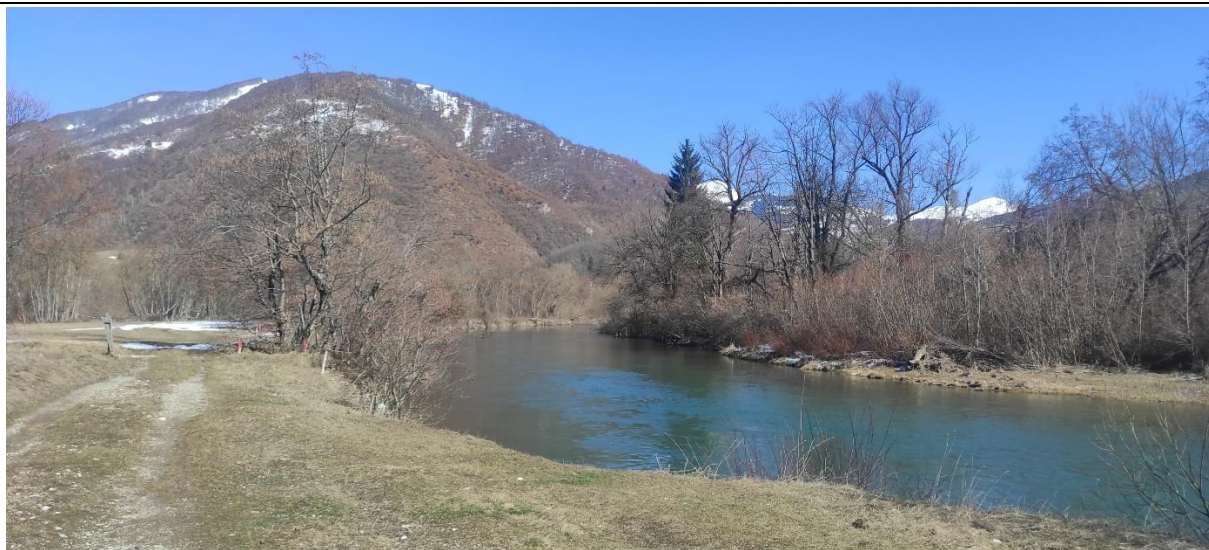
Opština Plav

Konsultant E3 d.o.o.

Obavještenje o socio-ekonomskom istraživanju i mapa projektne oblasti – opština Plav

PRILOG 6: FOTOGRAFIJE PROJEKTNE OBLASTI

Projektna oblast - Plav

PRILOG 7: SUMARNI PREGLED REZULTATA SOCIO-EKONOMSKOG ISTRAŽIVANJA

DIO 1: OPŠTE INFORMACIJE

1. Broj katastarske parcele

Broj parcele	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
2345	1	9.1	9.1
2346	1	9.1	9.1
2352	1	9.1	9.1
2439/2	1	9.1	9.1
2440/1	1	9.1	9.1
2440/2	1	9.1	9.1
2553	1	9.1	9.1
620/1	1	9.1	9.1
620/2	1	9.1	9.1
620/3	1	9.1	9.1
621/1	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

2. Da li ste informisani o planiranoj eksproprijaciji

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	7	63.6	63.6
Ne	4	36.4	36.4
Ukupno	11	100.0	100.0

3. Da li ste bili informisani o planiranoj eksproprijaciji? Od strane koga? Kada?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Bez odgovora	3	42.9	42.9
Od strane radnika iz vodovodnog preduzeća prije 7 dana	1	14.3	14.3
Od strane predstavnika Opštine	2	28.6	28.6
Putem novina, prije par dana	1	14.3	14.3
Ukupno	7	100.0	100.0

Napomena: Rezultati prikazani samo za ispitanike koji su naveli da su obaviješteni.

4. Da li ste zadovoljni sa nivoom informacija koji ste do danas dobili? - Prosjek

	Broj	Minimum	Maksimum	Prosjek
Nivo zadovoljstva dobijenim informacijama	11	1	3	2

5. Da li ste zadovoljni sa nivoom informacija koji ste do danas dobili? - Ocjena

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Veoma nezadovoljan/a	5	45.5	45.5
Nezadovoljan/a	4	36.4	36.4
Niti zadovoljan/a, niti nezadovoljan/a	2	18.2	18.2
Ukupno	11	100.0	100.0

6. Šta mislite koji je najefikasniji način da se informišete o detaljima ovog projekta?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Sastanci sa opštinskim predstavnicima	4	36.4	36.4
Sastanci sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	5	45.5	45.5
Putem javnih sastanaka	2	18.2	18.2
Ukupno	11	100.0	100.0

DIO 2. OPŠTI PODACI O NEKRETNINI KOJA JE PREDMET EKSPROPRIJACIJE

7. Ukupna površina parcele

Površina parcele u m ²	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
410.00	1	9.1	9.1
700.00	1	9.1	9.1
1000.00	1	9.1	9.1
2586.00	1	9.1	9.1
3020.00	1	9.1	9.1
3719.00	1	9.1	9.1
4751.00	1	9.1	9.1
4963.00	1	9.1	9.1
7245.00	1	9.1	9.1
10000.00	1	9.1	9.1
10347.00	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

6.1 Ukupna površina parcele -Interval

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Manje od 1000 m ²	3	27.3	27.3
Od 1001 m ² do 3000 m ²	1	9.1	9.1
Od 3001 m ² do 6000 m ²	4	36.4	36.4
Od 6001 m ² do 9000 m ²	1	9.1	9.1
Više od 9001 m ²	2	18.2	18.2
Ukupno	11	100.0	100.0

6.2 Ukupna površina parcele - Prosjek

	Broj	Minimum	Maksimum	Prosjek
Ukupna površina parcele m ²	11	410.00	10347.00	4431.00

8. Da li je cijela parcela pogođena eksproprijacijom?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	11	100.0	100.0

7.1 Procenat eksproprijisanog dijela parcele u odnosu na ukupnu površinu parcele - Interval

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Manje od 10%	6	54.5	54.5
Od 11% do 30%	4	36.4	36.4
Od 71% do 90%	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

7.2 Procenat eksproprijisanog dijela parcele u odnosu na ukupnu površinu parcele - Prosjek

	N	Minimum	Maksimum	Prosjek
Procenat eksproprijisanog dijela parcele u odnosu na ukupnu površinu parcele	11	2.20	73.40	14.9818

9. Ukoliko NIJE, navedite površinu eksproprijisanog dijela

Površina eksproprijisanog dijela u m ²	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
9.00	1	9.1	9.1
18.00	1	9.1	9.1
76.00	1	9.1	9.1
200.00	1	9.1	9.1
296.00	1	9.1	9.1
418.00	1	9.1	9.1
421.00	1	9.1	9.1
424.00	1	9.1	9.1
1097.00	1	9.1	9.1
1415.00	1	9.1	9.1
1897.00	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

8.1 Površina eksproprisanog dijela - Interval

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Manje od 10 m ²	1	9.1	9.1
Od 11 m ² do 50 m ²	1	9.1	9.1
Od 51 m ² do 100 m ²	1	9.1	9.1
Od 101 m ² do 500 m ²	5	45.5	45.5
Više od 1001 m ²	3	27.3	27.3
Ukupno	11	100.0	100.0

8.2 Površina eksproprisanog dijela - Prosjek

	N	Minimum	Maksimum	Prosjek
Površina eksproprisanog dijela u m ²	11	9.00	1897.00	570.0909

10. Vrsta zemljišta

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nekorišćeno poljoprivredno zemljište	3	27.3	27.3
Livada/pašnjak	8	72.7	72.7
Ukupno	11	100.0	100.0

11. Da li su objekti izgrađeni na parceli?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	11	100.0	100.0

12. Da li je ispitanik (njegova/njena porodica) vlasnik zemljišta?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	10	90.9	90.9
Ne	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

13. Suvlasništvo?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	2	18.2	18.2
Ne	9	81.8	81.8
Ukupno	11	100.0	100.0

12.1 Ukoliko DA, ko su ostali vlasnici?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nije navedeno	1	50.0	50.0
Rajkovic Vukasin i Loncarevic Natalija	1	50.0	50.0
Ukupno	2	100.0	100.0

14. Da li je vlasništvo formalno registrovano?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	8	72.7	80.0
Ne	2	18.2	20.0
Ukupno	10	90.9	100.0
Ukupno	11	100.0	

15. Da li je proces legalizacije u toku?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	10	90.9	100.0
Ukupno	11	100.0	

16. Da li neko drugi osim vlasnika/suvlasnika koristi zemljište?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	1	9.1	12.5
Ne	7	63.6	87.5
Ukupno	8	72.7	100.0
Ukupno	11	100.0	

15.1 Ako DA, navesti kontakt podatke osobe koja koristi zemljište

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Brat	1	100.0	100.0

17. Formalni zakupoprимci?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	4	36.4	100.0
Ukupno	11	100.0	

18. Koristi se na osnovu neformalnog dogovora?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	3	27.3	50.0
Ne	3	27.3	50.0
Ukupno	6	54.5	100.0
Ukupno	11	100.0	

17.1 Ako DA, s kim je postignut dogovor?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Brat	2	66.7	66.7
Komšija	1	33.3	33.3
Ukupno	3	100.0	100.0

19. Potpuno neformalno?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
No	4	36.4	100.0
Ukupno	11	100.0	

20. Da li je bilo pravnih sporova u posljednje 3 godine u vezi sa parcelom ili imovinom na parceli?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	6	54.5	100.0
Ukupno	11	100.0	

DIO 3. POLJOPRIVREDNE AKTIVNOSTI I UZGOJ STOKE

21. Na pogodnom zemljištu se nalazi

	Broj	Table Ukupno N %
Poljoprivredno zemljište	5	45.5%
Livada/pašnjak	9	81.8%

20.1 Da li koristite zemljište za sjetvu?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Ne	3	60.0	100.0
Ukupno	5	100.0	

Napomena: Preostala dva ispitanika nisu dala odgovor na ovo pitanje

20.2. Da li koristite livadu/pašnjak i u koju svrhu?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nije odgovoreno	8	72.7	72.7
Za skupljanje sijena	1	9.1	9.1
Za skupljanje sijena i ispašu	2	18.2	18.2
Ukupno	11	100.0	100.0

22. Da li uzgajate životinje na imanju?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	1	9.1	100.0
Ukupno	11	100.0	

23. Da li uzgajate životinje na imanju?/ Koje/ Ukoliko da, za koje potrebe?

	Koje životinje	Za koje potrebe
Da	Krave, ovce, konj	Za sopstvene potrebe i prodaju

DIO 4. OPŠTI PODACI O POGOĐENIM ČLANOVIMA DOMAĆINSTAVA

24. Odnos sa glavom domaćinstva

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Glava domaćinstva	11	40.7	40.7
Supruga	8	29.6	29.6
Sin	5	18.5	18.5
Snaha	3	11.1	11.1
Ukupno	27	100.0	100.0

25. Godine starosti - Interval

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Od 30 do 39	7	25.9	25.9
Od 40 do 49	7	25.9	25.9
Od 50 do 59	3	11.1	11.1
Od 60 do 69	8	29.6	29.6
Više od 70	2	7.4	7.4
Ukupno	27	100.0	100.0

26. Pol

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Muški	15	55.6	55.6
Ženski	12	44.4	44.4
Ukupno	27	100.0	100.0

27. Stepen obrazovanja

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Završen fakultet	12	44.4	44.4
Završena srednja škola	11	40.7	40.7
Završeno ili nezavršeno osnovno obrazovanje	4	14.8	14.8
Ukupno	27	100.0	100.0

28. Zaposlenost/nezaposlenost

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nezaposlen/a	9	33.3	33.3
Penzioner/ka	5	18.5	18.5
Zaposlen/a	13	48.1	48.1
Ukupno	27	100.0	100.0

29. Da li su članovi domaćinstva pismeni?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Da	26	96.3	96.3
Ne	1	3.7	3.7
Ukupno	27	100.0	100.0

30. Ranjivost

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Bez odgovora	25	92.6	92.6
Starija osoba	2	7.4	7.4
Ukupno	27	100.0	100.0

DIO 5. SOCIO-EKONOMSKI PODACI O POGOĐENIM DOMAĆINSTVIMA

31. Prosječni mjesečni prihod domaćinstva

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Manje od 200 EUR	1	9.1	9.1
Između 401 i 750 EUR	2	18.2	18.2
Između 751 i 1000 EUR	4	36.4	36.4
Više od 1000 EUR	4	36.4	36.4
Ukupno	11	100.0	100.0

30.1 Od navedenog, šta predstavlja Vaš glavni izvor prihoda

		Broj	Tabela validni N %
Plate	Apsolutno nevažno	0	0.0%
	Nevažno	0	0.0%
	Niti važno, niti nevažno	0	0.0%
	Važno	0	0.0%
	Veoma važno	8	100.0%
	Ukupno	8	100.0%
Penzije	Apsolutno nevažno	0	0.0%
	Nevažno	0	0.0%
	Niti važno, niti nevažno	0	0.0%
	Važno	1	25.0%
	Veoma važno	3	75.0%
	Ukupno	4	100.0%

32. Koliko ste zadovoljni Vašom finansijskom situacijom

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Veoma nezadovoljan/a	2	18.2	28.6
Niti zadovoljan/a, niti nezadovoljan/a	4	36.4	57.1
Zadovoljan/a	1	9.1	14.3
Ukupno	7	63.6	100.0
Ukupno	11	100.0	

31.1. 32. Koliko ste zadovoljni Vašom finansijskom situacijom - prosjek

	N	Minimum	Maksimum	Prosjek
Zadovoljstvo finansijskom situacijom	7	1.00	4.00	2.5714

DIO 6. UTICAJI PROJEKTA I ŽELJENA NAKNADA

33. Šta pretpostavljate da bi mogli biti Vaši glavni problemi uzrokovani projektom?

		Minimum	Maksimum	Prosjek
Muški članovi domaćinstva	Gubitak izvora izdržavanja	2.00	5.00	3.50
	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	1.00	1.00	1.00
Ženski članovi domaćinstva	Gubitak izvora izdržavanja	2.00	5.00	3.50
	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	1.00	1.00	1.00

			Broj	Tabela validni N %
Muški članovi domaćinstva	Gubitak izvora izdržavanja	Apsolutno nevažno	0	0.0%
		Nevažno	1	50.0%
		Niti važno, niti nevažno	0	0.0%
		Važno	0	0.0%
		Veoma važno	1	50.0%
		Ukupno	2	100.0%
	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	Apsolutno nevažno	1	100.0%
		Nevažno	0	0.0%
		Niti važno, niti nevažno	0	0.0%
		Važno	0	0.0%
		Veoma važno	0	0.0%
		Ukupno	1	100.0%
Ženski članovi domaćinstva	Gubitak izvora izdržavanja	Apsolutno nevažno	0	0.0%
		Nevažno	1	50.0%
		Niti važno, niti nevažno	0	0.0%
		Važno	0	0.0%
		Veoma važno	1	50.0%
		Ukupno	2	100.0%
	Premještanje poljoprivrednih aktivnosti	Apsolutno nevažno	1	100.0%
		Nevažno	0	0.0%
		Niti važno, niti nevažno	0	0.0%
		Važno	0	0.0%
		Veoma važno	0	0.0%
		Ukupno	1	100.0%

34. Kako mislite da je moguće riješiti navedene probleme?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nema mišljenje	8	72.7	72.7
Uopšte nema problema	2	18.2	18.2
Stvaranje prilika za zaposlenje	1	9.1	9.1
Ukupno	11	100.0	100.0

35. Šta smatrate da bi bila najbolja naknada za Vas?

		Broj	Tabela validni N %
Muški članovi domaćinstva	Novčana naknada	10	100.0%
	Zamjensko poljoprivredno zemljište	0	0.0%
	Drugo	0	0.0%
	Ukupno	10	100.0%
Ženski članovi domaćinstva	Novčana naknada	9	90.0%
	Zamjensko poljoprivredno zemljište	1	10.0%
	Drugo	0	0.0%
	Ukupno	10	100.0%

36. Koji su Vaši planovi posle eksproprijacije?

	Frekvencija	Procenat	Validni procenat
Nema komentar	9	81.8	81.8
Renoviranje kuće	2	18.2	18.2
Ukupno	11	100.0	100.0